JAVA-BODE.

NIEUWS-, HANDELS-, EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1860. Zaturdag, 18 Februarij. N°. 14.

Hoofd-Bureau. Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija* bij LE ROY & Co., te *Pasarean* bij WISSERMANS & Co., te *Cheribon* bij BLOK & RUZETTE; te *Tagal* bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Soerakarta* bij VELTMAN & Co.; te *Madioen* bij G. A. HOGENRAAD; te *Padang* bij H. R. VAN WIJK, Rzn.; voor de *Buitenbezittingen* bij de Agenten der Stoomschepen van den Heer W. CORES DE VRIES en voor *Nederland* bij J. NOORDENDORP, Pijlenmarkt te Amsterdam.

Prijs per half jaar voor *Batavia* . . . . *f* 12,50.
» » » » » *Java* . . . . » 15,—.
» » » » » *Buitenbezittingen* . . . . » 17,50.
» » » » » *Nederland* . . . . » 22,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven **franco**.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling 25 » » » » »
Behalve het Zegel voor den Lande.

Bij deze Courant behooren twee
BIJVOEGSELS.

Telegram van Singapore.

De mail is den 16den te Singapore aangekomen. Het congres is uitgesteld. De vooruitzigten zijn vredelievend. De Nieuwjaarsdag op de Tuilerien is rustig voorbijgegaan.

Koffij ferm, 59.

Suiker ferm, No. 16 *f* 57.50.

Rijst hooger.

De stoomboot *Ambon* is in den avond van den 17den naar Batavia vertrokken.

Advertentiën.

Getrouwd:

H. E. de VOGEL, *weduwenaar*,
met
M. J. de LANGE.

Salatiga, *den 6den Februarij* 1860. (475)

Bevalen van een' ZOON, M. W. *Poelman, Cox.*
Kramat, 12 Februarij 1860. (473)

Bevallen van een' ZOON, *J. A. Weijhenke, Vervloet.*
Kampong Melajoe, 16 *Februarij* 1860. (524)

Bevallen van een' ZOON, *C. F. de Vos, Loust.*
Batavia, 16 *Feb.* 1860. (528)

Zaturdag den 11den dezer, overleed alhier in het hospitaal, de heer *W. Noordwijns.*
Eenige kennisgave. (519)

Op den 15den December 1859, overleed te Palakka, koningrijk Boni, ten gevolge zijner bekomen wonden, mijn geliefde echtgenoot de HoogEd. Gestr. Heer *C. M. H. Kroesen*, Majoor der Infanterie, Ridder der Militaire Willems-Orde 3de klasse.

(476) Wed. KROESEN.
Guex de Coudraij.

Death. Departed this life on the 7th of November last at Stroud, Gloucestershire, England, J. Y. Kingdom Esq. sincerely regretted bij his numerous family and friends.

W. H. NASH.
Sourabaya, 20th *Januarij* 1860. (536)

Hout-Vendutie

op Dingsdag, den 21sten Februarij 1860, op het **Heemradenplein**, door

JOHN PRYCE & Co.

de Vendutie

MAANDAG

van

ABEELEN, DENNISON & Co.,

zullen worden verkocht:

NEGEN VINKEN,

Zestien Saxische

KANARIEVOGELS,

Pas aangebragt per MEDEA. (522)

VENDUTIE

op Maandag den 20 Februarij 1860,

wegens vertrek:

ten huize van den HoogEdelGestr. Heer Mr. J. R. COUPERUS, op het Koningsplein (Westzijde) door

Gebrs. ROSELJE & Co.,

van een netten en wel onderhouden

INBOEDEL,

bestaande uit:

divers **Meubilair**, zoo van **Mahonij-** als andere **Houtsoorten**, als: **Ameublementen**, CONSOLES en TAFELS met marmeren bladen, SPEELTAFELS, diverse KASTEN, Een dames BUREAU, Psyché, fraaije WASCHTAFELS, TOILET, Secretaire, Etagères, LEDIKANTEN, Een voor dit klimaat vervaardigde PIANO, SPIEGELS, SCHILDERIJEN, LAMPEN, PORCELEIN-, KRISTAL-, PLEET-, GLAS- en AARDEWERK, etc.

Wijders:

Een Engelsche Mylord,

Een dito Coupé,

een Palanquin,

goed loopende **Paarden**, Een perfect gedresseerd **Rijpaard** voor de Schutterij, kinder **Rijpaarden**, **Tuigen**, **Zadels**, etc.

Op Zondag den 19 te bezigtigen. (512)

VENDUTIE

Op Maandag den 20 Februarij 1860,

voor het Commissie-huis van

ABEELEN, DENNISON & CO,

van diverse

LIJNWADEN,

CHITZEN, DRILLS, Puike BOTER, PALE ALE en PORTER, 2 kisten SIROPEN,

AMERIKAANSCH MEEL,

4 Balen GINGHAMS, 3 dito SHIRTINGS, 6 dito CAMBRICKS, 2 dito gedrukte MOUSSELINES, 1500 voeten IJZEREN GOTEN, 10 stuks Kamfer-houten KOFFERS, Een Factuur gegalvaniseerde

HENGSELS EN GRENDELS,

2 Koperen **Scheeps-Pompen**

lang p.m. 18 voet, 1 Idem voor BADKAMER,

ten elf ure

voor rekening des Boedels van wijlen

LIE TJOELIONG, C. S.

Het Nederlandsch Indisch BRIKSCHIP **ocean**, met deszelfs INVENTARIS, Rondhouten, Zeilen, Staand en loopend Want, Ankers, Kettingen, enz., enz., zoo als hetzelve ter Reede is liggende;

Voor rekening des Boedels van wijlen

TIO BOEN,

Een PRAAUW groot 9 koijangs,
voor rekening van anderen,
Een geheel nieuwe Praauw groot 11 koijangs,
EEN FACTUUR AMERIKAANSCHE

KLOKKEN.

(500)

VENDUTIE

op Vrijdag, 24 Februarij,

voor het Commissiehuis van

J. SPEET,

tegen 4 pCt. Vendusalaris,

van EEN PARTIJ

ENG. AARDEWERK,

5 kisten Hollandsche Batiks,

40 balen Goenie Zakken,

5 en 6/4 Madapollams,

Gordijn goed, Spijkers, Paijongs,

CHAMPAGNE,

MEEL in vaten, 200 riem velijn

SCHRIJFPAPIER,

ENGELSCHE WAGEN- EN BENDIE TUIGEN,

HANGLAMPEN,

Goud- en Zilverwerken,

Singapore Planken, Behangsel Papier, 37 kisten Koralen, Chin. Jostiks of kaijoe api,

BESTE SIAMSCHE DAMMAR,

enz., enz. (542)

VENDUTIE

Vrijdag 24 Februarij 1860,

wegens vertrek,

voor het woonhuis van den Heer **ROOS**, op Goenong-Saharie, door

VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.,

van eenen netten en nagenoeg nieuwen

INBOEDEL,

bestaande uit:

Spiegels en Schilderijen,

Hang- en Tafellampen, Stoelen, Canapés, Tafels, Ledikanten, Mahonij en andere houten Kasten, Glazen-Kasten, Mahonijhouten Speeltafels en Etenstafels, Buffet, Etenskast, Matten, Martevanen, Keukengereedschappen.

EEN VIS-A-VIS,

hardloopende Wagen- en Bendiepaarden, een fijn gedresseerd Rijpaard

hoog 4 voet 2 duim,

EEN MAK KINDERPAARDJE

met ZADEL en TUIG compleet, voorts nog:

eene schoone collectie

BLOEMEN

in potten, een pratende BEO,

etc.

(533)

VENDUTIE

op Dingsdag den 21 Februarij 1860,
wegens vertrek ten huize van den Luitenant-Kolonel der artillerie, den HoogEdelGestrengen Heer

A. NETSCHER,

te *Weltevreden*, op den weg naar het Militair Hospitaal, door

Gebrs. Roselje en Co.,

van een netten en wel geconserveerden

INBOEDEL,

bestaande uit:

een **AMEUBLEMENT** bekleed met Velours d' Utrecht, Consoles met marmeren bladen, diverse Tafels, Knapen, Stoelen, Kasten, Ledikanten, Buffet, Spiegels, Schilderijen, Lampen, Porceleine Eetservieen, Glas-, Pleet- en Aardewerk, een zilveren Olyen Azijn- en Zuurstel, Lepels- en Vorken, Cigaardragers, etc.,

wijders:

EEN GOEDE PALANQUIN,

een zoo goed als nieuwe

MYLORD,

EEN MAKASSAARSCH RIJPAARD,

hoog 4 vt., 3 dm., goed gedresseerd.
Een span Makassaarsche Wagenpaarden,
" " Wagenpaard,
allen zeer willig en goed afgerigt.

voorts:

Tuigen, Zadel (compleet), Stellingen, Martevanen,

eene fraai collectie

BLOEMEN,

in potten, etc.
Op Zondag den 19 d. a. te bezigtigen. (515)

VENDUTIE

op Woensdag, den 22 Februarij 1860,
ten huize van Vrouwe ***A. P. W. Frensdorff,*** weduwe van den Generaal Majoor **W. Schenk,** op het Koningsplein (westzijde) door

Gebrs. ROSELJE & Co.,

van divers

MAHONIJHOUT MEUBLAIR,

als: AMEUBLEMENT, fraaije Kasten, Consoles met marmeren bladen, diverse Tafels, Ledikanten, groote sierlijke Spiegels, Schilderijen, Lampen, een zeer fraai en groot porcelein Tafelservies met gouden rand, Cristal- en Glaswerk, groote keur Hollandsch Zilverwerk, waaronder vooral melding verdienen:

Een modern groot Theeblad met gewerkte handvatten en randen, wegende ruim 158 reaal.

Een Watervaas (Bouilloir) met Komfoor voor voorloop.

Een Theepot, Suikervaas en Melkkan en 3 doz. Theelepels.

Diverse dozijnen Lepels en Vorken, etc.

Wijders:

EEN STAATSIE KOETS,

PAARDEN,

circa 27 Koebeesten,

waaronder ... gevende,

en ten 11 ure

Het Huis ... en Erf.

Op Zondag, den 19den te bezigtigen.
Informatiën zijn te bekomen bij den Heer W. E. SCHENK en bij
GEBRS. ROSELJE & Co.

VENDUTIE

op Donderdag 23 Februarij 1860,
voor het commissiehuis van
Gebrs. VEIT, Passer Senen,

VAN DIVERSE MEUBELEN,

van vertrekkende personen,

Wagens, Bendies, Paarden,

enz. enz. (538)

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

Op Dingsdag, den 28 Februarij 1860,
zal door de Ondergeteekenden publiek
worden verkocht:

het Gekoperde en Kopervaste
Nederlandsche Barkschip

„JAVA"

groot 328 gemeten Lasten; gevoerd door Kapitein S. STIKKEL VAN DAM,
met deszelfs geheelen **Inventaris**, waarvan inzage kan genomen worden bij de Heeren B. KOPERSMIT & Co. en bij de ondergeteekenden
(546) CASSALETTE & Co.

VERKOOP VAN EEN SCHIP.

Op eén nader te bepalen dag, zal te **Soerabaija** worden verkocht:
Het **Ned. Ind. Brikschip**

„HENRIETTE";

gebouwd in 1857 ladende plus minus **4500** picols (**123** gemeten Lasten) nieuw gekoperd in December ll. met 30 en 28 once metaal, Kopervast en voorzien van een volledigen **Inventaris**.
Nadere informatiën bij
de Agenten
(471) SCHIMMELPENNINCK & Co.

Bij **WILLEM DE JONG**,
Passer Pisang.

RUIME

IJZEREN LEDIKANTEN

op *koperen Rollen* en met *vergulde Ornamenten* en *knoppen*.

Voor 2 personen per stuk ƒ 100,—.
„ 1 persoon „ „ „ 85,—.
(506)

ONTPAKT

bij

VAN RIET & TER GOUW,

Europeesche MEUBELEN

van MAGNIFIQUE BEWERKING,
waaronder:
AMEUBLEMENTEN voor BOUDOIRS,
LEUNING en ZIEKENSTOELEN,
MUURKAPSTOKKEN (nieuwste vinding) en ETAGÈRES van **Mahony** en andere Houtsoorten. (501)

Ancienne Maison Seuffert.

COMBET, *Successeur,*

vient de recevoir de Paris, par la *Malle*,

UN ASSORTIMENT DE

BOTTINES,

ET SOULIERS à ELASTIQUES,

pour Hommes,

ainsi que des souliers de Satin blanc et noir. [504]

Bij **Winsser, de Lange & Co.,**
Opvolgers van VAN DER MEULEN & Co.,
Ontvangen:

CHATEAU-LAFITTE

van *Barret* te *Bordeaux*,

HERMITAGE

van *Monier de la Sizeranne*,

Cantermerle Médoc

van *Baour & Co.*,

CHAMPAGNE

Ve. Cliquot. (495)

Bij de Ondergeteekenden verkrijgbaar:

PORTWIJN, SHERRY EN MADEIRA

op fust en afgetapt.

WAGEN- EN BENDIETUIGEN,

Veeren en Assen, Pedatti-assen,

Revolver-Pistolen,

van superieure qualiteit,

Revolver-Buksen, Jagtgeweeren, Jagt-Kruid,

Linnen Drills. Damast. gedrukte Flanel. etc.

VIJF ENGELSCHE

REISWAGENS,

STALPLANKEN en BALKEN van Rasamala- en Sindoerhout, DAKPANNEN, METSELSTEENEN, IJZEREN DAK-PIJPEN en GOTEN.
(537) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

WINSER, DE LANGE & CO.,
opvolgers van
VAN DER MEULEN & Co.,
hebben met verschillende pas uit **Nederland** hier aangekomen schepen ontvangen: allerlei soorten van

PROVISIEN & DRANKEN,

alles van de uitstekendste kwaliteiten. (494)

GEDROOGDE APPELEN,

à ƒ 3.— de 5 pd.

Verkrijgbaar bij
GEBR. VEIT,
(490) *Passer Senen en Passer Pisang.*

VLOERSTEENEN

van fijn **wit Cararisch Marmer** 20 tot 30 dm. of 54 centm. tot 75 cm. vierkant, gegoten

IJZER HEKWERK

van aller **elegantste desseins** voor Pondoppo's of gaanderijen

PORTLAND CEMENT,

uitgezochte

SINGAPORE PLANKEN.

Verkrijgbaar bij
(540) J. SPEET.

Winsser, de Lange & Co

opvolgers van ***van der Meulen & Co.*** hebben dezer dagen *Ontvangen:*

BESTE ROODE TAFELWIJN,

van het gerenommeerde merk

...

van de Heeren Schimmelpenninck & Co te **Deventer.** (496)

Théâtre Français de Batavia.

Avec la permission de M. le Résident.

LUNDI, 20 Février 1860.

1re représentation de l'Abonnement.

LA DAME BLANCHE.

VENDREDI, 24 Février 1860.

ZAMPA.

Le Directeur Gérant,
VAN KINSBERGEN.
(543)

Algemeene Vergadering
der
BATAVIASCHE WEDLOOP SOCIETEIT,
op Zaturdag den 18den dezer
des avonds ten 8 ure in de loods op het Koningsplein, ter verkiezing eener nieuwe Directie en Ballotage van nieuwe Leden.

Namens de Directie:
De Secretaris,
THOMAS PRYCE.
Batavia, 13 *Februarij* 1860. (493)

HOTEL BUITENZORG

Is met 1 Maart a. s. geopend.
Het 2de huis voorbij het Residentie kantoor te Buitenzorg.
(531) J. Kuijt.

GALVANIZED IRON.

In CORRUGATED SHEETS 6 ft. × 2 ft. 2 in.
» GUTTERS . . . . . 6 » × » 6 »
» RIDGING . . . . . 6 » × » 9½ »
» PIPING . . . . . 6 » × » 3 »
With, Nails, Rivets and **Washers** for **Roofing.** and two models of a **Roof of double Corrugated Iron.**
To be seen at the Office of
(474) WILSON & Co.
Agents for the Winasor Iron Works.

Gouden en Zilveren
SPAANSCHE MATTEN
te bekomen bij
J. SPEET.

Voor LANDMAIL REIZIGERS zijn de Gouden Spaansche matten voordeeliger medetenemen als thans Engelsche SOVEREIGNS die *f* 12,75 à *f* 13,— kosten, daar de goude Spaansche mat weinig verloren wordt en dezelve overal gangbaar is. (303)

Ontvangen:
MOUCHOIRS EN SOUSMAINS,
uiterst fraai bewerkt, met bloemen, landschappen, en effen zwart.
Prijs *f* 5,— tot *f* 10,—.
(478) H. M. VAN DORP.

In Commissie Ontvangen:
Een zestal
SCHILDERIJEN in OLIEVERF,
voorstellende situaties uit het *leven der Javanen.*
H. M. VAN DORP.

[illegible] verzocht eene **Gouvernante** van goede [illegible] godsdienst, voorzien van Fransche [illegible], de Nederlandsche, Engelsche en [illegible] en in staat piano-les te geven.
Adres [illegible] brieven: **T. R.** te Bahoereno, via Toeban.
TOEBAN, 30 [illegible] 1860. (535)

Eene [illegible]vernante, onderwijs gevende in [illegible] tot eene beschaafde opvoeding [illegible] zich gaarne spoedig, hetzij te Batavia [illegible] geplaatst.
Brieven franco onder [illegible] de Boekhandelaren
(487) LANGE & Co.

De Ondergeteekende maakt bij deze aan den Handelstand bekend, dat het fraaije en ruime **LOKAAL** over de *Javasche Bank*, onlangs tijdelijk geoccupeerd door de Heeren PLATON EN Co. thans met zijn

COMMISSIEHUIS

vereenigd is, en als nu de vereischte ruimte bestaat voor het plaatsen van

Meubelen, Rijtuigen, Spiegels, Schilderijen

en andere volumineuse artikelen, de hoofd ingang van het Commissiehuis blijft even als vroeger op de groote rivier.
(488) J. SPEET

WORDT GEVRAAGD

eene **GOUVERNANTE** voor de opleiding van vijf jonge kinderen bij eene familie in de binnenlanden. Inlichtingen te bekomen bij de boekhandelaren
H. M. VAN DORP te *Batavia*, en
(455) G. C. T. VAN DORP te Samarang.

Iemand van ruim veertig jarigen leeftijd, gereed zijnde als passagier naar Nederland terug te keeren, wenschte zich gedurende den overtogt belast te zien met de leiding en het toezigt over kinderen of ter adsistentie eener bejaarde familie.
Hierop reflecterende, gelieve men zich te adresseren onder letter **B** bij den Uitgever dezes. (505)

De Ondergeteekende verzoekt belanghebbenden beleefdelijk, de, ten hunnen behoeve bij hem gereedliggende stukken uit het Protocol van den Notaris **Mijnssen,** tegen betaling van het daarvoor verschuldigde te willen doen afhalen.
D. BODDE,
(520) *Notaris.*

Te Koop

Een HANDWAGEN,
met
Paard en **Tuig.**
EEN BENDIE MET PAARD EN TUIG.
Te bezigtigen op den hoek van de **Sekretarielaan** en **Rijswijk, Oost Zijde.** (477)

TE KOOP

Een Sandelwood RIJPAARD,
goed gedresseerd hoog 4 voet
6 à 7 duim.
Te bevragen bij
(481) H. M. VAN DORP.

TE KOOP Een Batta, dames
RIJPAARD
bij
(339) GEBRS. VEIT.

TE KOOP Een **KAPITAAL,** *hecht* en *sterk*
WOONHUIS, met *bijgebouwen* en *ruim Erf,* staande en gelegen aan de Westzijde van het *Koningsplein,* in de nabijheid der race-loods.
Adres bij den uitgever dezes onder Lt. A.
(529)

Wegens vertrek

TE KOOP een **Sandelwood Rijpaard,**
goed gedresseerd, lichtbruin, 4 voet, 2 duim.
Een idem, donkerbruin, 4 voet, 1 duim.
Een goed geconserveerde BENDIE, met PAARD, TUIG, enz.. toebehoorende aan den den Ridmeester **Sodenkamp.**
(534)

TE KOOP EEN HUIS,
bij *Bazaar Baroe*, tegen 15 Maart a. s.
(510) VOERMANS.

NOTHERN ASSURANCE COMPANY.
Opgerigt in 1836.
VOOR
Brand- en Levensverzekeringen.
Kapitaal 1,295,760 Pd. St.

De ondergeteekenden, Agenten van voornoemde maatschappij voor **Java en de Bezittingen der Nederlandsche Bezittingen**, zijn thans bereid om aan verzoeken ter verzekering gevolg te geven.
MORGAN, MELBOURN en Co., *Batavia.*
MAJOR, MATZEN en Co., *Soerabaija.*
(518) W. MAJOR en Co *Passaroeang*

PHOENIX FIRE OFFICE.

Gevestigd te LONDON sedert 1782.
ONGELIMITEERD KAPITAAL.

De ondergeteekenden, Agenten dezer Maatschappij, blijven voortdurend verzekeringen sluiten tegen Brandschade op **Woon- en Pakhuizen, Meubelen, Koopmansgoederen, enz.,** zoomede op **Suiker-, Koffij- en Thee-Etablissementen,** tegen de volgende premiën:

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen in de Steden, zoomede op Goederen in dezelve . . . . 1% 'sjaars
Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen buiten Steden, en afgezonderd van andere Gebouwen, zoomede op Goederen en Meubelen daarin aanwezig . 1⅛% »

Suiker- en Koffij-Etablissementen.

Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, Producten, Machinerieën, Gereedschappen, enz., daarin aanwezig. ¼% »
Op Gebouwen van Steen en Hout of van Hout alleen, met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . 1% »
Op Gebouwen van Hout, met Sirappen gedekt zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . . 1½% »
Op Schepen, liggende op Reeden. . . 1% »
E. MOORMANN & Co., te *Batavia.*
C. DAMNITZ & Co., te *Samarang.*
(517) P. KERVEL & Co., te *Soerabaija.*

PAUL VAN VLISSINGEN
en
DUDOK VAN HEEL

Van Vlissingen van Heel & Derosne Cail & Co. te Amsterdam.

Binnen kort komen in de fabriek van voornoemde firma ter verzending naar Indië gereed:
1°. Eene volledige Installatie met kookpan 7 voet 6 duim en 2 Stoomketels voor het koken van suiker in het luchtledige.
2°. Een Stoomsuikermolen met Cilijnders van 24⅜ maal 51 duim.
3°. Een stel van 8 centrifuges met stoommachine en overbrengende beweging.
4°. Een id. van 4 centrifuges met stoommachine enz.
5°. Vier ijzeren Crushmolens.
6°. Gegoten ijzeren suikerpannen, enz., enz., welk een en ander tegen Augustus alhier verwacht wordt.
Thans zijn dadelijk hier te bekomen:
Een stel van vier Centrifuges met stoommachine en toebehooren
en Twee volledige arak toestellen.
Bestellingen kunnen ook gedaan worden bij de Heeren
B. J. VAN ECK & Co. . . te *Soerabaija*
VAN DEN BROEK & VEECKENS, te *Samarang.*
SAPORTAS & Co. . . . . te *Cheribon*
E. J. EVERTS, fabriek **Adiwerna** te *Tagal.*
(458) DÜMMLER EN Co.

HOLLOWAY'SPILLEN EN ZALF.

Byna elk schip dat uit Engeland stevent, naar welk deel der wereld ook, is bevracht met eenen voorraad dezer onschatbare Medicynen, en Java ontvang zyn vol aandeel van het edelste beschermingsmiddel voor het menschelyk leven ooit door de geneeskunde uitgevonden. In alle ziekten zoo eigen aan de verzengde luchtstreek, bewerkstelligen ze de wonderbaarlykste genezingen. Voor huidziekten, ettergezwellen en zweren behoort men de Zalf aan te wenden aan de ongezonde ligchaamsdeelen, en waar geene byzondere teederheid bestaat, moet men ze krachtig in wryven, want in dat geval is eene onophoudelyke wryving het best. De Pillen houden alle ontstekende ziekten in toom, zuiveren het bloed, en geven veerkracht aan het gansche ligchaamgestel en sterkte aan den geest.

De prijzen dezer Zalf en Pillen zijn als volgt:
Doosjes Pillen à *f* 1. — *f* 3. — *f* 5. —.
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.
Te Batavia bij S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoemaas » M. S. Cheriman.
» Soeracarta » W. Veldman.
» Djocjocarta » Buijs & Co.
» Salatiga » F. Kruthoffer.
» Tagal » Wed. Dort.
» Cheribon » W. Galistau.
» Cheribon » M. Blok,
» Samarang » H. L. de Lyon, de Groot, Kolff & Co. en bij
de hoofdagenten Soesman & Co. (513)

Padangsch Nieuws- en Advertentieblad
uitgegeven te Padang
door
H. R. van Wijk, Rzn.
Prijs per halfjaar
Voor Padang . . . . *f* 7.50.
» Sumatra . . . . » 10.—
» Java en Buitenbezittingen » 12.50
» Nederland . . . . » 15.—
Inteekening en abonnements gelden worden aangenomen door H. M. VAN DORP.
(516) te *Batavia.*

H. M. VAN DORP, te **Batavia.**

Ontvangen een factuur

Prachtige Schilderijen,

als:

VIER, voorstellende RUBENS en VAN DIJK en CHARLES THE FIRST and RICHELIEU.

TWEE, The first and second Class.

Douleur partagé. — Image de Maman.

LECTURE DE LA BIBLE. Remember the Sabbath day.

Mothers grave. — Orphans dream. — Mothers blessing and ***The past and future,***

en vele andere fraaije en nieuwe ***Onderwerpen.*** (525)

H. M. VAN DORP, te Batavia.

GELDTROMMELS

met goede Sloten,

Cowan's Razor Strop en Paste,

Electro Galvanische COPIEERMACHINE, zonder Pers,

BIBLIORAPHTES,

zeer gemakkelijk voor het bewaren van Rekeningen, Brieven, etc., in den vorm van 4° boeken,

Kartonnen Papier-doozen, Kinder Verwdoozen, Ackermann fijne Verwdoozen, Passerdoozen, etc. (482)

Boekhandel van H. M. VAN DORP

Batavia.

Ontvangen:

Eene groot verzameling van de beste in Nederland het meest gebruikt wordende werken voor

Gymnaisaal en ***Privaat Onderwijs,***

zoowel in de ***nieuw e*** als in de ***oude talen,***

Geschiedenis, Letterkunde, Algebra, Meetkunde, enz., enz.

TAUCHNITZ EDITION,

Dickens, Bulwer, Macaulay,

LEVER, THACKERAY, AQUILAR, Home's Influence.

The heir of Redcliffe,

HEARTSEASE, DAYSY CHAIN.

(525)

Te bekomen bij **H. M. VAN DORP:**

P. A. VAN REES EN P. M. BRUTEL DE LA RIVIÈRE,

MEMORANDUM

voor den

JEUGDIGEN ZEE-OFFICIER.

Met vlaggekaarten en een **menigte afbeeldingen** in den Text. In heel linnen band.

Prijs *f* 12.—

(550)

De Uitgevers van

Melvill's Algemeene Atlas van Nederlandsch-Indië,

voortgezet door den Kapitein-Ingenieur

W. F. Versteeg,

verzoeken Heeren Residenten en Plaatselijke Autoriteiten, beleefdelijk de laatst toegezonden INTEEKENLIJSTEN na circulatie te doen teruggaan.

De ondergeteekenden zijn erkentelijk voor de betrekkelijk ruime INTEEKENING en ONDERSTEUNING, die bij vernieuwing deze ***Uitgave*** heeft mogen ondervinden, en vinden daarin een spoorslag om den ***Atlas*** op dezelfde onbekrompen wijze tot een einde te brengen..

De aflevering der ***Zevende Serie*** kaarten volgt weldra.

De Uitgevers van Melvill's Atlas,

VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Batavia, Febr. 1860. (545)

Loten voor de eerstvolgende

241 Nederlandsche Staats-Loterij.

worden weldra uit Europa verwacht en zijn te bevragen:

1 Heel Lot ad *f* 100.—

1 Half » » » 50.—

1 Vijfde » » » 20.—

Te *Batavia* bij G. KOLFF EN Co.

» *Samarang* » de GROOT KOLFF EN Co.

(508.)

Neêrlandsch Oost-Indië.

Reizen gedaan over Java en de Buitenbezittingen in de jaren 1852—1857, door

Dr. S. A. BUDDINGH.

Van bovengenoemd werk ziet thans het 1ste deel het licht, te zamen gesteld in 9 afleveringen, in gr. royal 8vo. met platen.

Zoowel de belangrijkheid der daarin voorkomende zaken, als de levendige voorstelling der natuur-tooneelen wisselen om strijd elkander af; in een woord, de heer BUDDINGH heeft het wetenswaardige met het aangename, door keurigheid van stijl vereenigd, en biedt het geheel een aangenamen lectuur aan.

Prijs van het 1ste deel of de 9 eerste afl. is *f* 6,75, de volgende afleveringen van het 2de deel à 75 cents per afl. en verkrijgbaar bij

H. M. VAN DORP, te *Batavia.*

(511) en G. C. T. VAN DORP, te *Samarang.*

H. M. VAN DORP,

libraire à Batavia, vient de recevoir:

Augustin Challamel,

Histoire- musée de la République Française. avec les Estampes, Costumes, Médailles, Caricatures, Portraits Historiés et Autographes les plus remarquables du temps.

3e ÉDITION.

2 vol. relié *f* 25.— (486)

Te bekomen:

THE MERCHANTS FRIEND

and

Technical Dictionary in ten different languages.

Prijs *f* 3,—.

(479) H. M. VAN DORP.

Binnen kort zal gereed zijn eene nieuwe Uitgave van de

INDISCHE WETBOEKEN,

formaat en bewerking als de Nederlandsche Wetboeken door Mr. OUDEMANS.

(483) H. M. VAN DORP.

PAPIER SANS FIN,

superieure qualiteit, ontvangen [illegible]

bij

(509) G. KOLFF EN Co.

VERTREKKENDE PERSONEN.

Ds. ***Bierhaus*** vertrekt met verlof naar *Nederland*; generale gemagtigden het Administratie-kantoor

Tiedeman en van Kerchem.

Huisschulden worden verzocht zich vóór ultimo Februarij ten huize van eerstgenoemde aan te melden.

(526)

Dr. ***D. Boijer*** van *Samarang* naar *Nederland*; generale gemagtigden het Administratie-kantoor

Tiedeman en van Kerchem. (527)

STOOMGELEGENHIED

NAAR

Samarang en Soerabaija.

24 uren na aankomst der verwacht worden Landmail

en

op den 29sten Februarij.

Inlichtingen bij

(532) W. CORES DE VRIES.

HET STOOMSCHIP BATAVIA,

Kapt. **COUTERON,**

zal 24 uren na aankomst der verwacht wordende Landmail naar SAMARANG en SOERABAIJA vertrokken.

Informatiën bij

(541) W. CORES DE VRIES.

Het Stoomschip AMBON

Kapitein VOGEL,

zal 2 maal 24 uren na aankomst der verwacht wordende Landmail via ***Benkoelen*** naar ***Padang*** vertrekken.

Informatiën bij

(498) W. CORES DE VRIES.

HET STOOMSCHIP PALEMBANG,

Kapt. **KULLER,**

vertrekt den 24 dezer via MUNTOK en RIOUW naar SINGAPORE.

Informatiën bij

(544) W. CORES DE VRIES.

GELEGENHEDEN

NAAR NEDERLAND

met Schepen der Heeren

A. VAN HOBOKEN & ZONEN.

Aanwezig in Indië:

Rotterdam, kapt. **FOKT**, ligt in lading te *Indramaijoe*, maar kan spoedig gereed zijn tot vertrek naar *Batavia.*

Cortgene, kapt. DUNLOP, onderweg naar *Batavia.*

Twee Anthonijs, kapt. VAN RIJN VAN ALKEMADE.

Triton, kapt. ADRIAANS.

Zephir, » DE VRIES.

Medea, » LOURENS.

Vertrek onbepaald door de heerschende mousson.

Wordt verwacht

Jason, kapitein VAN BUREN.

Adres bij

REIJNST & VINJU, *Batavia.*

(472) ANEMAET & Co., *Soerabaija.*

Passage naar Nederland.

Het Extra snelzeilend Ned. Barkschip

CHERIBON,

Kapitein **W. J. COERS,**

zal omstreeks **medio** Maart van hier vertrekken naar

NEDERLAND.

De zeer doelmatige en nette inrigting van dezen **Bodem,** voorzien van eene ***Badkamer*** en alle mogelijke gemakken, maakt deze gelegenheid voor ***Passagiers*** tot eene allesints aanbevelingswaardige.

Eene teekening van de Kajuitsinrigting bevindt zich ten kantore van de ondergeteekenden bij wien tevens verdere inlichtingen te bekomen zijn.

De Agenten,

(500) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

Met het Snelzeilend en nieuw

Amerikaansch Clipper

Fregatschip

DICTATOR,

Kapt. ***A. Perega,***

groot **1500** Ton, wordt Passage naar **Amsterdam** aangeboden.

Dit prachtig ingerigt Schip, bekend wegens zijne snelle reizen en uiterst Comfortable inrigting heeft nog 2 groote hutten, ieder voor 2 personen ingerigt, ter zijner beschikking en zal in het laatst der volgende week de **reis** van hieruit naar **Nederland** aanvaarden.

Nadere informatiën bij

de Agenten

(521) DüMMLER & Co.

Naar Amsterdam

wordt Passage aangeboden, met het nieuw gebouwd

Ned Schip

FRIESLAND,

Kapt. **M. C. E. MISPELBLOM BEIJER.**

Deze bodem vaart een geexamineerd Geneesheer, beveelt zich door ruime en luchtigen Hutten bijzonder aan en zal omstreeks ***medio April e. k.*** de te huisreis van hieruit aanvaarden.

Adres bij

de Agenten,

(480) DüMMLER & Co.

WILLEMINA EN CLARA,

Kapt. **C. ABRAHAMS, Jr.**

PASSAGE NAAR NEDERLAND

wordt aangeboden met boven genoemd schip, bekend wegens deszelfs elegante en comfortabele inrigting en bijzonder snelle reizen.

Het schip voert eenen geexamineerden docter en zal waarschijnlijk tegen de **helft van Maart** tot vertrek gereed zijn.

Familien of personen van deze gunstige gelegenheid wenschende gebruik te maken, worden verzocht zich te adresseeren bij den Gezagvoerder in het Marine-Hôtel dan wel bij

De Agenten,

(502) HAAGER EN SHUURMAN.

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag, 18 Februarij 1860, No. 14.

Rijstcultuur.

De grootste welvaart van een volk hangt voorzeker, zoo niet geheel dan toch grootendeels, van den overvloed der dagelijksche voedingsmiddelen af; waar deze schaarsch zijn of ontbreken, heerschen armoede en ellende en zwaait de hongersnood zijn scherp zwaard vernielend in het ronde. Het is dus zonder tegenspraak een der eerste pligten van eene regering, die de onder haar schepter vereenigde volken vaderlijk wil besturen, om zorg te dragen, dat de cultuur der dagelijksche voedingsmiddelen tot een trap worde gebragt, die alle vrees voor gebrek in de toekomst doet verdwijnen. Veel — wij bekennen het volgaarne — heeft het Indisch bestuur, gedurende de laatste tijden, voor de uitbreiding der rijstcultuur gedaan, en dit vooral na dat vreeselijke hongersnooden Java geteisterd en duizende werkzame arbeiders met hunne vrouwen en kinderen ten grave hadden gerukt, maar dat vele is nog verre van genoeg; de dagelijks aanwassende bevolking vereischt meerdere sawahs dan de voorhanden zijnde, en daarom is het noodzakelijk, dat gretig elke gelegenheid worde opgespoord en benuttigd, om eene zoo groot mogelijke uitbreiding aan de rijstcultuur te schenken. Vooral is dit, onzes inziens, noodig in de residentie Batavia, waar de duurte van dit eerste voedingsmiddel bijna jaarlijks stijgt.

In de Ommelanden dier residentie, vooral in het Zuider- en Oosterkwartier, liggen ontzaggelijk uitgebreide streken onbebouwd en geheel onbenuttigd, die met geringe moeite en weinige kosten in vruchtbare rijstvelden zouden kunnen worden herschapen. Het water — die eerste levensader van den landbouw — is genoegzaam aanwezig, om dat doel te bewerken, mits men het slechts die rigting schenke, welke tot dat doel vereischt wordt. Zoo bevindt zich bijv. op het land Depok, in de afdeeling Buitenzorg, eene kleine rivier, Pitara genaamd, wier water ten eenenmale ongebruikt ligt, terwijl door het graven van eene leiding van daar naar de lager liggende landerijen, op eene groote uitgestrektheid kalen en thans onvruchtbaren grond, in de Ommelanden van Batavia genoegzaam levend water zoude kunnen gebragt worden, om dezen in kostbare rijstvelden te herscheppen. Deze leiding zoude, naar ons oordeel, van Depok over Pondok Tjina, Tandjong-West, Kemang, Kali Bata Banka en Klentang-Agong tot op Kampong Melaijoe en de omstreken van Meester-Cornelis, welke aan de westzijde der rivier Tjilioeng gelegen zijn, moeten loopen, en wij koesteren geen twijfel, of, door de volbrenging van dit makkelijk te volvoeren werk, zoude de rijstcultuur in de Bataviasche Ommelanden aanmerkelijk stijgen en de thans ongehoord hooge prijs van dit onmisbaar voedingsmiddel in evenredigheid dalen.

Om den aanvoer van water te versterken en nog grootere vruchtbaarheid te verspreiden, zoude een tweede kanaal, uit de Tjideng, in de afdeeling Buitenzorg, afgeleid, groot nut aanbrengen. Deze leiding zoude alsdan over Kedong Badak, Tjiliboet, Bodjong Gede, Tjitajam, Depok, Pondok Tjina, Tandjong-West, Kemang, Kali Bata Banka en Klentang-Agong tot op Kampong Melaijoe en de omstreken van Meester-Cornelis moeten loopen, als wanneer er, zelfs in den droogen moesson, weinig vrees voor gebrek aan water en de gevolgelijke niet-slaging der sawahs zoude overblijven.

Bijaldien wij ons niet bedriegen, moet reeds vroeger de groote nuttigheid der eerste door ons bedoelde leiding, vooral in het belang der verarmde inlandsche bevolking in de residentie Batavia, door het plaatselijk bestuur van het Zuider- en Oosterkwartier der Ommelanden erkend en reeds destijds aan een der daar gevestigde landheeren de vergunning verleend zijn, die doorgraving op zijne kosten te bewerkstelligen, doch een regtsgeding, uit vijandschap tegen dien landheer begonnen en ten zijnen nadeele door den regter uitgewezen, deed het graven dezer leiding, welke reeds voor een goed gedeelte voltooid was, staken.

Wij zouden het hoogst wenschelijk achten, wanneer het Hooge Bestuur-zelf dit nuttige werk op zich nam en daardoor aan deze residentie eene belangrijke en zeer begeerenswaardige uitbreiding der rijstcultuur schonk, welke spoedig honderdvoud de gemaakte onkosten, waartoe voorzeker de verschillende landheeren volgaarne in ruime mate het hunne zullen bijdragen, zoude vergoeden.

L. T.

EXTRACT *uit het Register der besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.*

BUITENZORG, *den* 13*den Februarij* 1860. (No. 25.)

(*Staatsblad No.* 16.)

G[illegible] [illegible]ve van den Minister van Staat, Minister van Ko[illegible] December 1859, lett. A, no. 14/1534,

Is g[illegible] en verstaan:

Eerste[illegible]

Ten T[illegible]

1o. aan de [illegible]tens magtiging des Konings:

alle-diene[illegible] van administratie en aan die van de victuhun vroeg[illegible] bij het eskader in *Oost-Indie*, boven de loosstelling [illegible] inkomsten, te verleenen eene schadeeerstgenoem[illegible] *[illegible] en-twintig gulden*) voor zoo veel de voor zoo veel [illegible] ƒ 12.50 (*twaalf gulden en vijftig cents*) verpligt zijn, in [illegible] betreft, voor de onkosten, welke zij wal te maken, spec[illegible] eener maand in dienstbetrekking aan middelen, kleeding, [illegible] het in ontvangst nemen van levenshet ten uitvoer legge[illegible]ten, tafelgelden, soldijen, en bij betrekking verbonden [illegible] [illegible]ende commissien aan hunne

met dien verstande eeh[illegible] genoemde schadeloosstelling slechts zal worden gen[illegible] de maanden, in welke de voormelde diensten en comm[illegible] werkelijk aan den wal zijn en hebben moeten worden ver[illegible] zij voor ééne maand nimmer meer zal kunnen bedragen [illegible] 37.50 (*zeven en dertig gulden vijftig cents*), overschill[illegible] voormelde diensten en commissien zijn verrigt door de o[illegible], wier dienstbetrekking sulks medebrengt, of bij hunne ontstentenis door andere daarmede belaste militaire officieren der zeemagt, adelborsten, adjunct-administrateurs en scheepsklerken, en dat zij door één en denzelfden persoon nimmer gelijktijdig tweeledig zal kunnen worden genoten, al mogt soms één persoon worden belast met het verrigten eener commissie aan den wal, welke in den regel door een officier van administratie en door een van de victualiedienst zal behooren te worden verrigt.

2o. enz.

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Secretaris:
A. LOUDON,

Bij Koninklijk besluit van den 4den December 1859 no. 64, is benoemd tot adspirant-ingenieur van den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken in *Nederlandsch-Indie,* de civiele ingenieur *A. A. Overgaauw Pennis.*

Bij Koninklijk besluit van den 12den December 1859, no. 44, is aan den luitenant ter zee der eerste klasse van het sedentaire zeewezen in *Nederlandsch-Indie,* met verlof in *Nederland, E. H. Boom,* als eene buitengewone belooning voor vroegere diensten en mitsdien als eene bijzondere gunst, toegekend de rang van kapitein-luitenant bij het sedentaire zeewezen in *Nederlandsch-Indie.*

Civiel Departement.

Ontslagen:

Eervol, uit 's lands dienst, met behoud van regt op pensioen, de opziener der eerste klasse bij de kultures in Agam H. de Hart.

Eervol, uit zijne betrekking, wegens ziekte, onder toekenning van wachtgeld, de kommies boekhouder bij de algemeene pakhuis-administratie te Samarang J. H. Philips.

Verleend:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den kontroleur der derde klasse bij de landelijke inkomsten en kultures S. K. van Aalst.

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den kommies op het bureau van den adsistent-resident van Grissee (Soerabaija) S. S. de Vries.

Een tweejarig verlof naar Nederland, aan den opziener der eerste klasse bij de kultures te Moeara Sama (residentie Tapanoli) N. Kerkhoff.

Magtiging Verleend:

Tot de uitreiking aan C. E. Loebell, op zijn verzoek eervol ontslagen officier van gezondheid der tweede klasse, eener acte van toelating tot het uitoefenen van de genees-, heel- en verloskundige praktijk te Batavia.

Bevorderd:

Tot kontroleur der tweede klasse, de kontroleur der derde klasse A. H. G. Blokzeijl, met bepaling, dat hij op zijne tegenwoordige standplaats Djembrana, op den tegenwoordigen voet zal werkzaam blijven.

Benoemd:

Tot kommies op het residentiekantoor te Rembang, de ambtenaar op wachtgeld C. J. Watson, laatst kommies op het residentiekantoor in de Lampongsche districten.

Tot kommies-boekhouder bij de pakhuis-administratie te Samarang, de kommies ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Joana (Japara) H. Oudhoff jr.

Tot buitengewoon derden kommies bij de weeskamer te Batavia, J. W. F. Klein, laatstelijk kommies op het residentiekantoor te Ternate.

Tijdelijk Gesteld:

Ter beschikking van het bestuur over de Protestantsche kerk in Nederlandsch Indie, de predikant F. U. van Hengel, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd, met bepaling, dat hij ter hoofdplaats van de residentie Preanger Regentschappen verblijf zal houden.

Aangesteld:

Als gedelegeerde, ten einde de belangen van het algemeen te vertegenwoordigen bij de Nederlandsch-Indische Levensverzekering- en Lijfrente-maatschappij, opgerigt door C. F. W. Wiggers van Kerchem, de gepensioneerde hoofdambtenaar T. Ament.

Schutterijen, enz.

BIJ DE SCHUTTERIJ TE AMBOINA.

Ontslagen:

Eervol, wegens vertrek, de eeste luitenant kwartiermeester A. G. Schmidhamer.

Benoemd:

Tot tweeden luitenant kwartiermeester, de tweede luitenant van het korps J. L. Hendriksz.

Militair Departement.

Ingetrokken:

Op zijn verzoek, het aan den majoor der infanterie N. Kloesmeijer, verleend tweejarig verlof naar Nederland.

Ontslagen:

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de dirigerende officier van gezondheid der eerste klasse H. Holländer.

Op zijn verzoek, eervol, wegens ziekte, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de majoor der infanterie N. Kloesmeijer.

Bevorderd:

Tot majoors:

Bij het 8ste bataillon (Ngawi), de kapitein B. H. S. Rijks, van het garnizoens-bataillon der eerste militaire afdeeling op Java.

Bij het 17de bataillon, de kapitein G. P. de Neve, thans chef van den staf ter Sumatra's Westkust.

BIJ DE MILITAIRE GENEESKUNDIGE DIENST.

Bevorderd:

Tot officier van gezondheid der eerste klasse B. E. J. H. Becking).

Overgeplaatst:

Bij het garnizoens bataillon van Banka, de majoor J. H. R. Köhler, van het 2de bataillon infanterie.

Bij het 2de bataillon infanterie, de majoor F. van Ketwich, van het 8ste bataillon infanterie (Ngawi).

OP HET HOOFDBUREAU DER MILITAIRE ADMINISTRATIE.

Benoemd:

Tot tijdelijk boekhouder (militair ambtenaar der tweede klasse), de gepasporteerde adjudant onderofficier J. J. Scharff.

Belast:

Met de waarneming der betrekking van tijdelijk expediteur en archivaris (militair ambtenaar der derde klasse), de adjudant onderofficier J. F. Henrichs, van het garnizoens bataillon der eerste militaire afdeeling op Java, met bepaling, dat hij als zoodanig, gedurende zijn loopend verband, voor memorie bij zijn korps zal gevoerd worden.

Goedgekeurd:

Dat door het Militair Departement,

BIJ HET WAPEN DER INFANTERIE.

Zijn geplaatst:

Bij het 1ste bataillon (Soerakarta), de kapitein L. A. de Klerk;

Bij het 3de bataillon, de tweede luitenant W. A. Albrecht; beiden onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Bij het 5de bataillon (Samarang), de tweede luitenant F. H. Albrecht,

Bij het 10de bataillon, de tweede luitenant H. K. F. van Teijen.

Bij het 12de bataillon, de tweede luitenants J. F. D. Engelhard en W. J. Vervloet.

Bij het 14de bataillon, de tweede luitenant H. A. Harms; allen onlangs uit Nederland aangekomen.

Bij het garnizoens-bataillon in de Wester-afdeeling van Borneo, de kapitein N. G. van Huffel, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Zijn overgplaatst:

Bij het 5de bataillon (Samarang). de eerste luitenant J. H. C. W. M. J. Gerlach, van het garnizoens-bataillon in de tweede militaire afdeeling.

Bij het 6de bataillon, de eerste luitenant J. C. Hamel, van het 13de bataillon.

Bij het 8ste bataillon, de kapitein F. K. N. van Bijlevelt, van het 2de bataillon.

Bij het 9de bataillon, de eerste luitenants P. P. J. Eijden en F. P. Cavaljé,
beiden van het 2de bataillon.

Bij het 13de bataillon, de tweede luitenant J. H. Hojel van het 6de bataillon.

Bij het 15de bataillon, de tweede luitenants G. A. Kal van het 16de bataillon en J. A. van der Putten, van het 17de bataillon.

Bij het 16de bataillon, de eerste luitenant jonkheer G. H. Q. van Kinschot, van het 17de bataillon.

Bij het 17de bataillon, de tweede luitenant W. J. Thieme, van het 16de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon van Sumatra's Westkust en onderhoorigheden, de tweede luitenant A. Wijnoldij, van het 15de bataillon.

Bij de garnizoens-kompagnie van Riouw en onderhoorigheden, de kapitein A. de Veer de Rochemont van het 7de bataillon; en de tweede luitenant A. Wormhoudt (de laatste te Mangkalis).

ADVERTENTIEN.

Postkantoor.
Landmail van Februarij.

De ondergeteekende herinnert bij deze belanghebbenden, dat de tweede mail-stoomer in Februarij den 24sten zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Donderdag den 23sten Februarij aanstaande:

a. des avonds te 8 uren, voor Europa, Britsch-Indië, China, enz., enz.

b, des middags ten 1 ure, die voor Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

VENDUTIEN.

Op Maandag den 20 Februarij, wegens vertrek, ten huize van den hoogédelgestr. heer Mr. J. R. Couperus, op Koningsplein (westzijde), door Gebrs. Roselje & Co.

en

à 4 pCt. Vendusalaris, voor het Commissiehuis van Abeelen, Dennison & Co.

Op Dingsdag den 14 Febrnarij, wegens vertrek, ten huize van den luitenant-kolonel der artillerie, den hoogedelgestr. heer A. Netscher, op den weg naar militair hospitaal, door Gebrs. Roselje & Co.

en

à 2 pCt. Vendusalaris, op het Heemradenplein, door John Pryce & Co.

Op Woensdag den 15 Februarij, ten huize van mevrouw A. P. W. Erensdorff, weduwe van den generaal-majoor W. Schenck, op het Koningsplein, (westzijde), door Gebrs. Roselje & Co.

Op Donderdag den 23 Februarij, voor het commissiehuis van Gebrs. Veit, op Passar Senin.

Op Vrijdag den 24 Februarij, voor het woonhuis van den heer Roos, op Goenong Sahari, door van Slooten, Morgan & Co.

en

Tegen 4 pCt. Vendusalaris, voor het commissiehuis van J. Speet.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van den 11 dezer worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in den navolgenden boedel:

Door Jhr. R. Tindal en Jhr. G. A. van Nispen, te Soerabaija, van wijlen den kapitein ter zee M. F. Courier dit Dabikart.

Aangekomen Vreemdelingen,
van 15 tot en met 17 Februarij 1860.

HOTEL DER NEDERLANDEN. Kolonel Tjassens, van de Reede. — J. A. de La Contare, van Nederland. — G. Uhlenbroek, van Tagal. — D. Ples, van Buitenzorg. — Kraaijenbrink, van Krawang.

HOTEL WILLEM II. Bloch, van Anjer. — Heidmeier, van Amsterdam.

JAVA HOTEL. W. J. Haack van der Goes, van Meester Cornelis. — J. van Katwijk, van Rotterdam. — H. van der Woude, van Macao. — Thepas, van de Reede. — P. ten Bosch, van Idem. — H. L. Reeder, van Idem. — H. A. Feijen, van Bangkok. — P. Bähr, van Hongkong.

Vertrekkende Personen.

Luitenant-Kolonel Netscher en echtgenoot.

BATAVIA.

Wij kunnen onzen lezers mededeelen, dat bij besluit van Z. E. den Gouverneur-Generaal van N. I. tot Directeur der middelen en domeinen is benoemd de heer Mr. A. H. du Cloux.

— In de vergadering van aandeelhouders in den Bataviaschen schouwburg is besloten, de voorstellingen met April a. s., wanneer het aangegaan contract met de artistes is afgeloopen, te doen ophouden. Op de voorstellen van den heer van Kinsbergen is nog niets bepaalds uitgemaakt, zoodat wij daarop later terug komen.

— Morgen ochtend te 7 uren zal op het Waterlooplein door de garnizoenen van Weltevreden en Meester-Cornelis een groote parade gehouden worden ter viering van 's konings geboortedag.

— In de besturs-vergadering der natuurkundige vereeniging in Nederlandsch-Indie, gehouden den 9den Februarij jl., zijn benoemd tot het gewoon lidmaatschap de heeren H. J. Alken, E. C. F. Happé, L. F. Praeger, J. C. de Lannoij en radhen Adipati Kerta Nata Negara, regent van Lebak.

— Op den 23sten November jl. is te 's Hage tusschen Z. E. den Minister van Kolonien en den heer R. W. Besier, in hoedanigheid van gemagtigde van den heer W. Cores de Vries te Batavia, eene voorloopige overeenkomst getroffen tot voortzetting van de stoompaketvaart in den Indischen Archipel, welke thans tot en met den 31sten December 1860 door genoemden heer Cores de Vries volgens contract met het Indische Gouvernement wordt uitgeoefend, zullende later, overeenkomstig den inhoud van het op bovengenoemden datum gesloten voorloopige contract, tusschen het Indische Gouvernement en den heer Cores de Vries een definitief contract worden gesloten.

In de voorloopig vastgestelde voorwaarden komt o. a. voor, dat tweemalen 's maands eene geregelde paketvaart zal onderhouden worden met stoomschepen van Batavia over Muntok en Riouw naar Singapore en terug; eenmaal 's maands van Batavia over Soerabaija en terug in verbinding met de eerste/tweede maandelijksche dienst van Batavia op Singapore en met de dienst van Soerabaija op Makassar en de Molukken (des verkiezende zal het gouvernement eene doorloopende lijn eenmaal 's maands kunnen vaststellen van Soerabaija over Samarang, Batavia, Muntok en Riouw naar Singapore); eenmaal 's maands van Soerabaija naar Makkassar, Timor Koepang, Banda, Ambon, Boeroe, Ternate en Menado of Kema en terug over Makassar naar Soerabaija, wordende het aan den contractant vrijgelaten, om ook Timor Delhi aantedoen (het is de uitdrukkelijke bedoeling, dat deze lijn zich aansluite aan de eerste/tweede maandelijksche dienst van Singapore naar Batavia en Soerabaija); eenmaal 's maands van Batavia naar Pontianak en Singkawang en terug over Pontianak naar Batavia, met verpligting om hetzij op de uit- of op de terugreis het eiland Biliton aantedoen en wel van April t/m October de reede Tjeroetjoep en van November t/m Maart Tandjong Roe; eenmaal 's maands van Batavia over Benkoelen naar Padang en terug, met voorbehoud om, indien het gouvernement zulks mogt verlangen, nader te onderhandelen over het aandoen van eene haven in de Lampongs; eenmaal 's maands van Soerabaija over Bawean naar Bandjermassing en terug.

Indien het gouvernement te eeniger tijd mogt verlangen éene der reizen naar Singapore te veranderen in eene dienst van Batavia over Benkoelen en Padang regstreeks naar Ceilon en terug, dan zal de contractant onder wijziging zijner subsidie daartoe verpligt zijn, of bijaldien men omtrent die wijziging niet kan overeenkomen, dan zal deze dienst aan een anderen ondernemer kunnen gegund worden.

De dienst op Singapore wordt geregeld naar die, bestaande tusschen Ceilon en Singapore, ter overbrenging tweemalen per maand der mailpaketten naar en van Europa. Bij schorsing of staking van die maildienst heeft het gouvernement het regt, om de vaart op Singapore insgelijks tijdelijk of definitief te doen ophouden, zullende echter in dit geval de vaart tusschen Batavia, Muntok en Riouw minstens nog zes maanden in werking blijven.

De vastgestelde pakketvaart wordt aangenomen voor den tijd van vijf achtereenvolgende jaren, te weten van 1 Januarij 1861 tot den 31sten December 1865.

De thans in de vaart zijnde stoomschepen van den heer Cores de Vries zullen bij voortduring kunnen gebezigd worden, zoolang daarmede behoorlijk in de dienst kan worden voorzien, doch andere door hem in de vaart te brengen stoomschepen zullen aan zekere vereischten moeten voldoen. Alle moeten eene wel ingerigte kruidkamer hebben.

De dagen van vertrek der paketbooten van Batavia naar Singapore worden door het gouvernement bepaald en gepubliceerd; de booten van Soerabaija naar Makassar en de Molukken vertrekken op den derden dag na de waarschijnlijke aankomst te Soerabaija der van Singapore of Batavia komende paketboot (bij eene doorloopende dienst van Singapore naar Soerabaija zal het oponthoud te Batavia en te Samarang nader geregeld worden); die van Batavia naar Padang op den derden dag na dien der waarschijnlijke terugkomst te Batavia van de paketboot, welke de eerste reis in iedere maand naar Singapore heeft gedaan; die van Batavia naar Pontianak op den derden dag na dien der waarschijnlijke terugkomst te Batavia van de paketboot, welke de tweede reis in iedere maand naar Singapore heeft gedaan; die van Soerabaija naar Bandjermassing op den derden dag na dien der waarschijnlijke aankomst te Soerabaija der brievenmail van Europa, welke in het einde van iedere maand aldaar verwacht wordt.

Van de bovengenoemde reizen moeten in den regel volbragt worden die van Batavia naar Singapore en terug in 8 etmalen, (met uitzondering echter van den tijd van oponthoud te Singapore, welke door het gouvernement in overleg met den heer Cores de Vries geregeld wordt) die van Batavia naar Pontianak en Singkawang en terug, alsmede die van Batavia naar Padang en terug in 12 etmalen, die van Soerabaija naar Makassar en de Molukken en terug in 40 etmalen en eindelijk die van Soerabaija over Bawean naar Bandjermassing en terug in 7 etmalen. Op vertraging zijn zware boeten gesteld, tenzij bewezen kan worden, dat de vertraging een gevolg is van *force majeure*. Met de meeste zorg en op zijne verantwoording is de contractant Cores de Vries verpligt alle postbrieven en gouvernements paketten te doen overvoeren van en naar de verschillende door zijne booten aan te doene plaatsen, welke tot dat einde van wege de bevoegde autoriteiten aan boord van die booten worden ontvangen. Ten einde voor het overvoeren der brieven en paketten de noodige zorg te kunnen dragen en tevens toe te zien, dat de overeengekomene voorwaarden stipt worden nagekomen, heeft het gouvernement het regt, om op elk der stoomschepen een ambtenaar of mailagent te plaatsen, die kosteloos moet worden overgevoerd.

Het Gouvernement heeft ten allen tijde de voorkeur voor de beschikking over de beschikbare inrigting voor passagiers en laadruimte, en wel te Batavia en Soerabaija over de helft daarvan tot acht dagen voor het vertrek, en op andere plaatsen, mits terstond na van de beschikbare ruimte door den scheepsgezagvoerder te zijn onderrigt, schriftelijk aan hem kennis gevende, van welk gedeelte daarvan wordt gebruik gemaakt.

Telkens, wanneer daartoe door het ledigvallen der paketbooten de geschikte gelegenheid bestaat, heeft het Gouvernement het regt deze door deskundigen te doen examineren, en de heer Cores de Vries is verpligt te zorgen, dat de bedoelde gelegenheid voor iedere boot minstens om de twee maanden te Batavia of te Soerabaija bestaat.

Indien door schuld of nalatigheid van den heer Cores de Vries of zijne agenten de dienst niet geregeld plaats heeft of bij herhaling in de uitvoering vertraging ondervonden wordt, zoodat de paketvaart niet kan geacht worden overeenkomstig de bedoeling, welke daaraan ten grondslag ligt, te worden ten uitvoer gebragt, verbeurt de heer Cores de Vries eene som van *f* 100,000 en heeft het Gouvernement het regt te vorderen de ontbinding van het met hem aangegane contract, alsmede ingeval van regterlijke toewijzing van zoodanigen eisch, den afstand van het geheele materieel voor de uitvoering van paketvaart in gebruik, tegen vergoeding van de alsdan door arbiters te schatten waarde.

Het Gouvernement heeft het regt, om de stoomschepen van den heer Cores de Vries tijdelijk of definitief tegen een door arbiters te bepalen prijs, mitsgaders eene schadevergoeding voor winstderving door genoemden heer, in gebruik of bezit te nemen, zullende alsdan hetzij geheel, hetzij gedeeltelijk vervallen de dienst, welke verrigt wordt door de onteigende paketboot of booten. De hier bedoelde schepen van den heer Cores de Vries, herstelling in 's lands drooge dokken behoevende, zullen in dat geval in het algemeen de voorkeur genieten voor andere partikuliere schepen, bijaldien de werkzaamheden ten behoeve der laatsten niet van blijkbaar dringenden aard zijn.

Ter verzekering van den geregelden gang der onderneming voor het geval, dat de heer Cores de Vries door overlijden of om welke andere oorzaak ook buiten staat mogt geraken, om zelf voor de juiste nakoming zijner verpligtingen te zorgen, zal door hem in Nederlandsch-Indie een persoon worden aangewezen, die in de bedoelde gevallen onmiddelijk kan optreden, en op wien alsdan alle bepalingen van het contract van toepassing zijn.

Voor het in werking brengen en onderhouden van de boven omschrevene diensten worden door het Indische Gouvernement aan den heer Cores de Vries uitbetaald een subsidie, ten bedrage van *f* 500,000 voor ieder jaar, waarover de overeenkomst loopt. Onder zekere voorwaarden zal hem verder, naar gelang de behoefte daaraan door hem, ten genoege van den Minister van Kolonien zal zijn aangetoond, uit de koloniale fondsen in Nederland bij wijze van renteloos voorschot worden verstrekt eene som *f* 500,000 voor de aanschaffing van een behoorlijk stoomschip en verdere dadelijk noodige uitgaven ten behoeve van de hier bedoelde dienst, en eene som van *f* 200,000, wanneer hij zich ter zake een tweede stoomschip aanschaft.

Ter verzekering van de getrouwe nakoming van alle uit de overeenkomst zijnerzijds voortvloeijende verpligtingen, verbindt de heer Cores de Vries het geheele materieel tot de paketdienst behoorende. Verder verbindt hij zich om, tot waarborg voor de door hem genotene voorschotten ten zijnen koste eene hypotheek te beloope van *f* 500,000 en ten behoeve van het Indische Gouvernement te bewerkstelligen op al de stoomschepen en onroerende goederen, thans of later tot zijne onderneming behoorende.

Pekalongan. — Op Zaturdag avond den 14den Februarij is bij gelegenheid van het vieren der feesten van het Chinesche nieuwjaar, het zevenjarige zoontje van den Chinees Tjoe Ling Soei weggevoerd en in den morgen van den 7den Februarij door de policie vermoord terug gevonden tusschen de Chinesche graven, die te midden der hoofdplaats Pekalongan gevonden worden; welke moord blijkbaar alleen is geschied met het doel, om zich van twee gouden armbanden, die het knaapje aan had, meester te maken.

Na veel moeite is het gelukt, den moordenaar optesporen en hem in hechtenis te nemen.

Rembang. — In den nacht van den 2den op den 3den Februarij hebben verschrikkelijk zware regens, vergezeld van windvlagen, gewoed, bij welke gelegenheid 58 huizen in de dessa Badegan en 38 huizen in de dessa Penganten, beide in het district Rengel, zijn omgewaaid.

In de eerste dessa hebben door het instorten van de huizen 11 personen min of meer zware kneuzingen bekomen, zijnde dadelijk op het berigt daarvan de civiele geneesheer ter hoofdplaats derwaarts gezonden, om zoo noodig geneeskundige hulp te verleenen.

Benkoelen. — Tewijl vroeger geen andere weg bekend was tusschen de afdeeling Kauer en de hoofdplaats der afdeeling Kroë, dan een zeer moeijelijke weg langs het zeestrand, waar men onmogelijk te paard kan reizen en zelfs menige voetganger het leven heeft verloren, is het eindelijk in 1858 aan den kontroleur te Kroë Ecoma Verstege, na vele vergeefsche pogingen mogen gelukken, een veel korteren en veiliger weg binnenslands tusschen die twee plaatsen te ontdekken. Gebruik makende van eene door hem vernomene overlevering, dat vroeger buffels, door menschen van Makakauw uit de afdeeling Kroë gestolen, over een door olifanten gebaand pad naar Bintoehan waren gebragt, heeft deze kontroleur dat pad laten opzoeken en is hem eindelijk langs dien weg levend en ongedeerd eene koe gebragt, ten bewijze, dat de gevondene weg ook voor paarden begaanbaar is. Nadat in Maart 1859 magtiging was verleend tot het in heerendienst openen of wel verbeteren en op eene zooveel mogelijk doorgaande breedte van drie Nederlandsche ellen brengen van bedoelden weg, onder de leiding van één of meer daar. voor geschikte inlanders van Kroë en Kauer tegen uitkeering van een billijk loon, is tegen het einde van 1859 de weg grootendeels tot stand gekomen en wel over eene lengte van 25,460 Nederlandsche ellen op eene breedte van vier ellen, hebbende de bevolking uit eigen beweging den weg op die breedte gebragt, vermits de overige wegen in de afdeeling Kroë ook die breedte hebben. Hij is met zorg aangelegd, heeft eene eenigzins bolvormige oppervlakte en is aan weerszijden van een greppel voor den afloop van het regenwater voorzien. Het gedeelte dat door de afdeeling Kauer loopt, was onder ultimo December 1859 nog niet geheel voltooid. Een inwijdingsfeest, van gouvernementswege aan de bevolking van de afdeelingen Kroë en Kauer te geven, zoude eerlang de werkzaamheden aan dezen voor Benkoelen hoogst belangrijken arbeid besluiten.

Celebes. — In den nacht van 16 op 17 Januarij jl. is de Tangka-rivier zoodanig buiten hare oevers getreden, dat het water 1. 10 Ned. el hoog in het bivouac te Balangnipa stond. Van den regter-oever dezer rivier is bij die gelegenheid zoo veel weggeslagen, dat aa[n] den voet der palissadering van de noordwester saillan[t] van de redoute slechts eene strook van 3 Ned. ellen [is] blijven staan en de aan die zijde gelegene face gehee[l] uit haar verband is gerukt. Eene aldaar aanwezig[e] kruisprauw is van hare ankers en uitgebragte tro[s]sen weggeslagen en naar zee gedreven, doch behouden gebleven; eveneens dreef een groot bamboezen vlot we[g,] dat vermoedelijk verloren is. Het water kwam met zu[lk] eene verschrikkelijke kracht opzetten, dat het ee[n] boomstam van 10 el lengte en 0,85 el middellijn te[gen] de tijdelijke infirmerie aandreef. Van den voorraa[d] levensmiddelen voor de bezetting is veel rijst bed[orven] en zijn drie koeijen ten gevolge van den bandji[r] gestorven. Ten gevolge der aanhoudend voortdurend[e] regens vreesde men voor eene herhaling van dit o[n]geval. In de omliggende kampongs moeten vele h[ui]zen omgevallen en veel padi wegespoeld zijn. Ook [de] djagong-velden, in de nabijheid van de rivier geleg[en,] hebben veel geleden.

— Wij kunnen thans eenige meer uitvoerige med[e]deelingen doen omtrent den staat van zaken in Bo[ni] en de nabijgelegen rijken, ter aanvulling van de b[e]rigten voorkomende in ons nommer van 11 dezer.

Op den 20sten Januarij jl., werden de rijksornam[en]ten van Boni met zorg ingepakt en vergezeld van ee[ne] groote menigte volks, onder geleide van de Bonisc[he] kiesheeren aroe Tanette-ri-awang en aroe Tibodjong, [en] Palakka gebragt en aan de kommissarissen voor [de] Bonische zaken overgegeven. Zij werden met plegti[g]heid in outvangst genomen en, in afwachting der eve[n]tuele uitreiking aan den nieuw te benoemen vor[st,] behoorlijk geborgen, onder de bewaking van de da[ar]toe volgens het landsgebruik bepaaldelijk bestemde o[f] de vrouwen, die er veel zorg en eerbied aan wijdde[n.]

Den volgenden dag schreven de kommissarissen a[an] de aroe Petoe's of kiesheeren van Boni, dat nu h[et] oogenblik daar was, om een nieuwen vorst over h[et] rijk te kiezen, waartoe zij mitsdien werden uitgenoodig[d.]

Vier dagen later ontvingen de kommissarissen di[e] tengevolge van de aanwezige aroe Pitoe's van het m[id]den, Westelijk-en Oostelijk deel van het Bonische [rijk,] benevens de voornaamste vasallen (Palilies), ten get[ale] van tachtig personen, een geschrift, houdende, dat [zij] waren overeengekomen, om als vorst van Boni te [be]schen Sinkarroe Roekka aroe Palakka, als de een[ige,] dien zij geschikt achtten, om het welzijn van het la[nd] en volk van Boni te bevorderen. Zij voegden da[ar] bij dat, al ware er ook voor het tegenwoordige [een] tweede of derde persoon van zijns gelijke binnen [het] land van Boni aanwezig, zij toch eenparig en met a[lle] harten voor hem zouden gestemd hebben. Daaro[p] vervolgden zij, verschenen zij allen voor den gener[aal] en voor den gouverneur van Celebes, om hun mede[lijden] den aftesmeeken, omdat het land, door kracht [van] overwinning, aan hen, kommissarissen, behoorde, [en] opdat zij dat medelijden zouden betoonen, door [een] vorst van Boni te benoemen den persoon, die tot h[en] en vorst werd gewenscht, opdat die vorst het wel[zijn] van het land van het gouvernement zou kunnen [...] [...] behoorden, de oude vriendschap met het gou[ver]nement zou kunnen herstellen en de Boniërs, d[oor] Gods zegen, nimmermeer zouden ondervinden de ra[m]pen en onheilen, die hen onlangs hadden getroffen.

Aan het verzoek van de bedoelde vergadering w[erd] door de kommissarissen voldaan en mitsdien, op [...] Januarij jl., de vorstin Basse Kajoeara, ook genaa[md] Ameil Hadi Aliel Hatia, van de vorstelijke waar[dig]heid in het rijk van Boni vervallen verklaard, [met] bepaling dat zij nimmermeer in het gebied van Boni [zal] mogen verblijf houden en, namens het gouvernement [van] Nederlansch-Indie, als vorst van Boni erkend en [aan]gesteld Achmad Sinkarroe Roekka, aroe van Pala[kka.]

Den volgenden dag werd in het bijzijn van de offi[cie]ren tot de expeditionaire land- en zeemagt behoore[nde] van de hadat van Boni, van een gezantschap van [...]peng en van een aanzienlijk aantal prinsen en g[roo]ten van Boni, Aroe Palakka als vorst van dat rijk [ge]installeerd en werden de rijksornamenten aan [hem] uitgereikt.

De voortvlugtige gewezene koningin zal zich w[aar]schijnlijk te Rappang, in de Adja-tamparang, vesti[gen.]

Intusschen herstelt de orde zich zigtbaar aller[wege] in het Bonische. De kommissarissen melden, dat [het] opvallend is, hoe bij de bevolking zich meer en [meer] vertrouwen vestigt en van hare zijde dagelijks [meer] toenadering plaats vindt. De veldarbeid, die ten[ge]volge van den oorlog zoo lang verwaarloosd w[erd,] vooral in de omstreken van Badjoa, Boni en Tin[...] wordt krachtig hervat; de bezaars te Badjoa en [Pa]lakka worden druk bezocht; vrouwen en kind[eren] komen onbeschroomd te voorschijn en geheele ku[dden] van buffels verlevendigen op nieuw de weilanden.

Te Sindjai is de verdediger van die plaats, [...] Patempé, hoewel ongesteld zijnde, bij den civiele[n] militairen gezaghebber gekomen, en heeft zijne [...] toegezegd, om de nog afwezige bevolking van [...] Sindjaische tot terugkeer te bewegen.

De nieuwe verhouding van Boni tot het Nederland[sch-]Indisch gouvernement zou spoedig door een tra[ctaat] blijvend geregeld worden, en nadat dit ook met So[ppeng,] Wadjo en Loewoe zal geschied zijn, — zoo als het [...] liet aanzien, dat spoedig het geval zijn zal, daar [...] dat punt reeds wordt onderhandeld en de vor[sten] daartoe genegen zijn — zal de rust op Celebes w[eder] op nieuwe en hechte grondslagen gevestigd wo[rden] en dat land eene ontwikkeling te gemoet gaan, [...] voor het, uithoofde van zijne vruchtbaarheid en [...] ondernemenden aard zijner bevolking, zoo uitne[mend] geschikt is.

De gezondheidstoestand der troepen van de ex[pedi]tie was, volgens de laatste berigten, naar wensch; [op] ultimo Januarij was het getal zieken der troepen [...] (waarvan 140 kwartierzieken) en dat der dooden [...]

40 Europeanen,

12 Amboinezen,

8 Inlanders.

Van de 1100 koelies waren 237 ziek en 23 over[leden.]

— Per telegraaf via Soerabaija zijn berigten [ont]vangen, loopende tot den 9den Februarij jl.

De geheele ontruiming van het Bonische grondgebied door onze troepen wachtte slechts op het sluiten eener overeenkomst met Wadjoe, welks afgevaardigden dagelijks verwacht werden. Datoe Pamona had de waardigheid van Aroe Matoea over laatstgenoemd landschap aangenomen.

Op den 4den Februarij was met Sopeng een contract gesloten en Loewoe had zich bereid verklaard, gezanten naar Palakka aftevaardigen tot het sluiten van een contract.

Aan Datoe Mario-ri-Wawoe was vergiffenis geschonken.

De gezondheidstoestand der troepen bleef steeds gunstig.

Deze berigten zijn te Soerabaija aangebragt door Z. M. schroefschoener *Bali*, welke aldaar den 14den dezer maand is aangekomen. (*Jav. Cour.*)

Soerabaija, 11 Februarij. Gisteren zijn van hier naar *Bandjermassing* vertrokken 17 van de reeds meergemelde Zwitsers, onder kommando van den 1sten Luit. der infanterie *Backer*.

— Ter nadere opheldering van het onlangs gebeurde te Djocja, kunnen wij onzen lezers het volgende melden.

Op den 2den Januarij heeft alhier onder een klein gedeelte van het garnizoen het plan bestaan, om de officieren te vermoorden, zich van het fort meester te maken, het geldkantoor te plunderen en zoodoende hier een onafhankelijk postje te vestigen. De sergeant B. (zoo wij vernemen een Hollander) was aan het hoofd van het komplot. De overige medepligtigen, meest Zwitsers en Franschen, schenen dat plan wel wat dol te vinden, zij wilden wel déserteeren, daar zij zich in een gewoon vredegarnizoen verveelden, doch niet toestemmen in zulk een moorddadig plan, als de sergeant geopperd had.

Bijna gedurende eene geheele week zijn allen binnen het fort geconsigneerd geweest.

De generaal-majoor, kommandant der 2de Afdeeling, is hier geweest, om onderzoek in deze te doen; daarop zijn onder geleide van Pakoe Alams troepen, 13 der voornaamsten voor den krijgsraad te Samarang gebragt.

Een 50tal der meest verdachte vreemdelingen zijn overgeplaatst, waarschijnlijk om hun wensch om op expeditie te gaan, te verwezentlijken.

Deze zaak is ons den 5den bekend geworden, en ten gevolge der verschillende ons aangebragte tijdingen, zijn we één nacht in beweging geweest, om hen af te wachten. Zij hebben zich zeer bedaard in de kompagnie de geweren en patronen laten afnemen.

(*Soer. Ct.*)

NEDERLAND.

In de Fransche *Illustration* van 17 Dec. komt eene afbeelding voor van het prachtige rijtuig voor den keizer van Solo, vervaardigd in de fabriek van de heeren M. L. Hermans en Co. te s' Gravenhage en vóór eenigen tijd alhier geëxposeerd geweest. Het Fransche blad zegt omtrent dit kunststuk het volgende:

» De teekening, die wij hierbij aanbieden, is vervaardigd naar eene photographie, ons uit Holland toegezonden, en stelt voor een prachtig staatsierijtuig, voor een Javaanschen vorst vervaardigd in de fabriek van de heeren Hermans en Co. te s' Hage, waar de tentoonstelling van dit rijtuig de algemeene aandacht levendig heeft getrokken.

» Dit heerlijke product van Hollandsche rijtuigfabriekatie kan getuigen van den graad van volmaaktheid, waarop de heeren Hermans het in deze industrie gebragt hebben, wier arbeid met dien der beroemdste rijtuigfabriekanten van Frankrijk, Engeland en België kan wedijveren. Bij deze equipage, bestemd, om onder de Indianen den smaak voor moderne rijtuigfabriekatie op te wekken, hebben de heeren Hermans den Oosterschen smaak aan de deftigheid van de Europesche kunst weten te paren, en hunne industrie munt zoowel door de harmonie der omtrekken als door de pracht en den rijkdom der materialen uit, tot de voltooijing van het stuk gebezigd. Men schat de waarde van deze prachtige koets op meer dan 50,000 guldens."

ENGELAND.

Naar aanleiding van het berigt uit Konstantinopel, dat namelijk de vertegenwoordigers van Oostenrijk, Pruissen, Rusland en Sardinie instructien van hunne regeringen hebben ontvangen, om de stappen van den Franschen gezant, den heer de Thouvenel, ten gunste van de doorgraving van de landengte van Suez te ondersteunen, wordt deze kwestie weder druk door de bladen besproken. Zoo beweert de *Times*, dat men zich vergist omtrent de aard der oppositie van Engeland tegen dit plan; Engeland heeft alleen het plan tot nog toe bestreden met het oog op de geldelijke belangen, die daarbij betrokken zouden worden. Engeland heeft slechts illusien bestreden, doch zoo Frankrijk, Oostenrijk, Pruissen, Rusland en Sardinie zich verpligt achten, het plan onder de bescherming van den sultan ten uitvoer te brengen, dan gelooft de *Times*, dat Engeland niet verder behoeft te gaan en [illegible] verdere oppositie kan laten varen.

[illegible] *Morning Post*, het orgaan van lord Palmerston, [illegible] dat door eene toestemming van het plan [illegible] graving van de landengte van Suez, Aegypte [illegible] gescheiden zoude worden ten behoeve van [illegible] De Post zegt verder, dat Engeland de weigering [illegible] de Porte ondersteunt.

In [illegible] ander artikel zegt de Post, dat het plan van [illegible] de Lesseps gelijk staat met eene verdeeling [illegible] en eene vernietiging van de Europesche tractaten. Engeland verzet zich tegen het kanaal van Suez, evenals het zich zoude verzetten tegen eene bezetting der Donauvorstendommen door Rusland.

De *Daily News* [illegible] van zijne zijde, dat Engeland er op uit moet zijn, [illegible] de medewerking van Oostenrijk, Pruissen en Rusland [illegible] verwerven, in het voorstellen van een amendement [illegible] de concessie tot doorgraving der landengte van Suez, volgens hetwelk het te graven kanaal alleen voor handelsgebruik zal mogen dienen.

— De *Times* meldt, dat de commissie voor de fortificatien waarschijnlijk de Engelsche regering zal aanraden, fortificatiewerken voor de maritieme arsenalen van het rijk te doen ondernemen, en dat de kanselier der schatkist aan het parlement denkelijk een krediet zal aanvragen van £ 10 millioen, voor de uitvoering der werken.

De *Times* gelooft, dat die aanvraag aanleiding zal geven tot levendige discussien, niet zoo zeer wat het krediet-zelf betreft, als wel wat aangaat de vraag, of het tegenwoordige geslacht alleen den geheelen last dier uitgave moet dragen, door middel van eene belasting gedurende eenige jaren, dan wel of de regering gemagtigd moet worden, om eene leening aan te gaan, welke ook op de toekomst drukt.

— Naar men zegt, zal een aanvang gemaakt worden met de werken voor de bevestiging van de baai en reede van Hartlepool. De versterking zal uit drie batterijen van vèr dragende 68ponders bestaan.

DUITSCHLAND.

Berlijn, 21 Dec. De toestand des konings van Pruissen is in de laatste dagen geenszins bevredigend geweest; Z. M. verkeert grootendeels in een slaapzieken toestand; de hooge lijder let weinig op zijne omgeving en herkent bijna geen der hem naderende personen, een verschijnsel dat zich in de laatste maanden met toenemende hevigheid heeft voorgedaan,

— De prins-regent is, naar het schijnt, buitengewoon werkzaam. Zijn ijver en naauwgezetheid zijn een spreekwoord geworden van ieder, die hem meer van nabij gadeslaat; bezwaarlijk gunt zich een beambte zoo weinig rust als de regent. Gisteren bragt mij het toeval, aldus schrijft een Berlijner, nog ten 1 ure des nachts voor zijn paleis en ik kon duidelijk bemerken, dat op zijne schrijftafel nog licht brandde, en de prins nog schreef. Heden morgen te 7 uren, het was nog duister, zat Z. K. H. weder aan den arbeid bij lamplicht.

— Door de jury te Rottwiel werd eene boerin, die het jonggeboren kind van hare ongehuwde dochter verworgd had, ter dood veroordeeld. Gevoelloos hoorde zij haar doodvonnis aan en vroeg alleen, of zij ook de proceskosten moest betalen.

NOORDSCHE RIJKEN.

Uit Denemarken wordt gemeld, dat ook op het Christiaanborgerslot, dat door den koning den dag na het afbranden van het Frederiksborger was betrokken, brand is ontstaan, die echter weldra werd gebluscht. *Faedrelandet* verwacht, dat naar deze zaak een streng onderzoek zal worden ingesteld.

— Naar luid van een telegram uit Stokholm heeft ook de boerenstand van den rijksdag eene manifestatie in de Italiaansche aangelegenheid gedaan. De vergadering besloot namelijk eenparig een adres aan den koning te rigten, met de bede, op het congres aan te dringen, dat den Italianen de vrijheid worde gelaten, om zelven hunne regering te kiezen.

KLEIN-AZIE.

Smyrna, 17 December 1859. De onbehoorlijkheden in het stelsel der engelsche consulaten in de Levant hebben sints eenige jaren een karakter aangenomen, die de engelsche regering tot beslissende stappen dringt. Wat wijlen lord Stuart eens in het parlement zei: door de consuls gaat Grootbrittanjes aanzien in de Levant te gronde, schijnt maar al te waar te zijn. Wij zouden een rij daadzaken kunnen aanvoeren, die eenigzins meer verwijderd zijn; maar 't is voldoende, ons te houden bij de voortgaande gebeurtenissen des veelbewogen tegenwoordigen tijds, om den toestand van zaken te schetsen. Het opentrijk onderzoek, dat voor een jaar tegen den tegenwoordigen engelschen consul gehouden werd, heeft veel opzien verwekt. Wijl de aanklagers de opgeworpen beschuldigingen niet wettelijk konden bewijzen, werd de zaak tot hun nadeel beslist. Toch is de kleine, maar invloedrijke partij in den boezem der engelsche kolonie, welke het gedrag van den consul harer Britsche majesteit niet billijken kan, onophoudelijk in de weer, om alle omstandigheden te benuttigen, ten einde bij een verandering van kabinet toegerust te zijn met de noodige wapenrusting tot strafregterlijke vaststelling der aanklagten. Deze wijze van vervolgen maakt echter op hen, die den loop der gebeurtenissen gadeslaan, een ongunstigen indruk, en dit des te meer, omdat het niet onbekend is, dat daarbij persoonlijke haat en zelfzuchtige oogmerken in 't spel zijn. Niet dat wij ons tegen deze opvatting van de wijze van werking des engelschen consulaats verklaren, maar wij willen alleen doen uitkomen, dat er onder alle dingen veel gebrekkigs schuilt.

Een ander punt is het nog niet lang geleden op een regterlijk onderzoek gevolgd ontslag van den engelschen consul op 't eiland Cyprus. De man, die dezen consulaatspost bekleedde, scheen het, naar wij vernemen, van den beginne af er op toegelegd te hebben, om met iedereen onaangenaamheden te krijgen, en aan de begrippen van regt, welvoegelijkheid en billijkheid een eigenaardige uitlegging te geven. Ten gevolge van ingediende bezwaren bij het britsche gezantschap te Konstantinopel over onbehoorlijkheden in de leiding van het vice-consulaat te Adalia of beter Satalia (het Phaselis der ouden) werd voor eenigen tijd de heer Brodie, vergezeld van zijn tolk Mallaf daarheen gezonden, om op de regte hoogte te komen van de ingediende beschuldigingen. Die viceconsul meende in het verhoor de voornaamste punten der aanklagt door uitvlugten en nietsbeteekenende uitdrukkingen te kunnen ontwijken, maar het gelukte hem niet, en hij is ten nader onderzoek naar Konstantinopel geroepen, om verhoord te worden in de gezantschapskanselarij. Dat er goede gronden voor de aanklagt bestaan, bewijst de omstandigheid, dat intusschen de zaken van het consulaat te Satalia zijn opgedragen aan den heer Alfred Sandison.

AMERICA.

New-York, 7 December. Het congres te Washington werd eergisteren geopend; de boodschap van den president, den heer Buchanan, is nog niet voorgelezen, doordien men het omtrent de keuze van een voorzitter niet eens kon worden. De leden van het congres zagen zich hals over kop te midden van de slavenkwestie. In den senaat deden de senatoren van Virginie het voorstel, dat een onderzoek naar de gebeurtenissen te Harpers Ferry zou worden ingesteld, terwijl de republikeinen daarentegen met een amendement voor den dag kwamen, waarbij wordt aangedrongen op een onderzoek naar den aanval, waaraan zich het gespuis van Missouri voor drie jaren tegen het tuighuis te Liberty (Missouri) schuldig maakte. In het huis der representanten werd nagenoeg hetzelfde thema behandeld en aan de keuze van een voorzitter schijnt niet eerder te denken te zijn, dan na men genoeg zal gesproken hebben van hetgeen van Brown te zeggen valt.

MARIE DE RUDENZ

ou

LA NONNE SANGLANTE.

Een vriendelijke hand heeft ons het drama onder bovengenoemde titel van de heeren Anicet Bourgeois en J. Maillan bezorgd, welk drama den heer Guille den text voor zijne opera *Marie de Rudenz* heeft opgeleverd. Wij achten het niet ondienstig, onzen lezers met den gang en de intrigue van dit stuk bekend te maken en geven daartoe het volgende overzigt.

Het oorspronkelijk drama bestaat uit vijf acten, waarvan de eerste in de Catacomben te Rome speelt. *Conrad de Waldorf* (Bonnet) bezoekt met zijne geliefde *Marie de Rudenz* (Mad. Guille) onder den naam van Stella, die grafgewelven. Hij heeft achterdocht opgevat nopens de trouw zijner minnares en is tot het besluit gekomen, zich daarover op de ontrouwe te wreken. Den gids, die het paar den weg heeft gewezen in de gangen en doolhoven, beveelt hij heen te gaan en zijn flambouw achter te laten, die, volgens de waarschuwing des geleiders nog maar een uur te branden heeft. Alleen met Stella, verwijt Waldorf haar heur ontrouw, welke beschuldiging zij met heftigheid afwijst, zonder hem nogtans van zijn mistrouwen terug te brengen. Angstig dringt zij den geliefde, met het oog op den bijna verbranden fakkel, tot vertrekken aan en toont hem den draad, die hen alleen uit den doolhof kan leiden, maar ten antwoord snijdt hij dien met zijn dolk in tweeën en kondigt haar aan, dat beiden verloren zijn. Hij verwijdert zich, een gedeelte van het verwulf stort achter hem in en scheidt hem van de radelooze, die vruchteloos den uitgang tracht te vinden, en, wanhopig, de bijna stervende fakkelvlam voedt met een brief, met haar sluijer, maar een kreet van doodsangst uitgilt, toen rondom haar tastbare duisternis heerschte. Eensklaps blinkt haar een licht uit de verte tegen, het komt van andere gidsen, die nieuwen bezoekers den weg wijzen. Zij roept om hulp, haar geschrei wordt beantwoord, men heeft haar bespeurd, en op den oogenblik, dat zij de zekerheid heeft van gered te worden, zinkt zij uitgeput ineen.

In de opera des heeren Guille is dit bedrijf weggelaten. Wij zullen straks zien, waar hij het heeft ingelascht, om den zamenhang der geschiedenis niet te verbreken.

Het tweede bedrijf (het eerste der opera) is een » *Halte des Bohemiens*." Men kent die bruine zwervers, volgens eenigen uit Noordwest-Africa, volgens anderen uit Aegypte afkomstig, die in de vorige eeuw de plaag en de schrik van vele streken zijn geweest.

Bij het opgaan der gordijn, begint *Thecla* (mad. Bourgeois) eenheidin, haar lied:

Bohème, Bohème
Doux pays de la liberté,
Pays que j'aime,
Bohème, Bohème! etc.,

dat door het koor wordt meegezongen. De hoofdman *Thierry* (Féraud) ontdekt een vreemde, die door den honger gedreven, zich bij hen heeft ingedrongen, en die nu, volgens heidensch gebruik, onmiddelijk zal worden opgeknoopt. Thecla redt hem echter, door hem als haar vijfden man aantenemen, en de echtverbindtenis wordt door Thierry ingezegend met de woorden: » Thecla, moge uw nieuwe echt gelukkiger zijn dan de vier eersten." *Daniel*, de nieuwe echtgenoot (Catelin) is maar half verheugd, dat hij den strop ontloopen is, in aanmerking nemende den losprijs; doch hij heeft niet veel tijd, om zich aan zijn bespiegelingen over te geven, daar de aandacht der geheele bende wordt gespannen door de komst van een anderen vreemde, Conrad de Waldorf. De Bohemiens verbergen zich en Waldorf krijgt bezoek van een onbekende, dien hij op verschillende plaatsen heeft ontmoet, zonder hem echter te kennen. Deze verhaalt hem, hoe hij Conrad van der jeugd af gekend heeft, hoe hij bij het sterven zijner moeder is tegenwoordig geweest, hoe zij Conrad twee brieven heeft ter hand gesteld, de een geadresseerd: » Aan mijn zoon, de ander tweemaal verzegeld, met het opschrift: Aan hem, die dezen op uw huwelijksdag terugeischt" beide bestemd, om eerst dan geopend te worden. De andere verhaalt daarop zijn wedervaren met Stella in de catacomben, zoodat de heer Guille door dit récit de eerste acte van het drama heeft vervangen. De onbekende verhaalt hem daarop, dat zijn tegenwoordige beminde, Mathilde de Sarnen, nog heden in het klooster te Aarau gewijd zal worden. Waldorf zweert, dat hij haar zal redden, de onbekende geeft hem daarop zijn eigen mantel, masker en rozenkrans, onderrigt hem, hoe hij in het klooster kan doordringen, en belooft, hem op den dag van zijn huwelijk met Mathilde te zullen weerzien. Voor hij echter gaat, maakt hij zich aan Waldorf bekend als graaf de *Cagliostro* (Carnaud.)

Na hun vertrek komt Thierry, die een vreeselijken haat heeft aan de Waldorfs, wijl deze de Bohemiens overal vervolgen, en begeeft zich haastig op weg, om Waldorf te achterhalen.

Het tweede tableau van het eerste bedrijf der opera verplaatst ons in het klooster van Aarau, waarvan Marie de Rudenz, de vroegere Stella, abtdisse is. Nog altoos gloeit de oude genegenheid voor Waldorf in haar boezem, en zij is niet gelukkig, want haar broeder Henri vergunt haar niet, het verblijf van hare kindsheid, het kasteel van Rudenz, te bezoeken. Hij heeft haar weggejaagd. Zij verneemt, dat Conrad zich in Aarau ophoudt, en zij besluit, het klooster te verlaten, zoo hij nog eenige genegenheid voor haar voedt. Met behulp van Cagliostro, den tooveraar, hoopt zij de plaats zijns oponthouds te ontdekken. Zij verwacht den duizendkunstenaar te tien uren bij zich.

Lena (Mad. Souweine) hare vertrouwde, berigt dat alles voor de wijding van Mathilde van Sarnen gereed is, en deze laatste (Mad. Ponsin) vraagt een mondgesprek met de abtdisse. In dit gesprek, de duo uit de eerste akte, smeekt Mathilde om der wereld te worden teruggegeven, wijl ze haar hart den Hemel niet kan toewijden, omdat zij iemand liefheeft. De abtdisse, zelve met wereldschen hartstogt vervuld, hoort haar aanvankelijk met toegevendheid aan, doch verandert op het hooren van den naam des beminden op eens in de gestrenge kloostervrouw, die al het aardsche veroordeelt. Zij beveelt de nieuweling te bidden, blijft doof voor haar smeeken om genade, en laat haar door de nonnen naar de kapel voeren.

Conrad, door haar voor Cagliostro aangezien, verschijnt. Zij herinnert hem aan haar verzoek, om haar een slaapdrank te bezorgen, door welk middel zij zich in het kloostergrafgewelf zal laten bijzetten, om na de uitwerking des dranks op nieuw als Stella in de wereld te verschijnen. Conrad herinnert haar het verledene, wat haar ontroert, en, hem zijn masker afrukkende, herkent zij hem. Hij vordert zijne bruid terug, zij dreigt hem, Mathilde voor zijne oogen te doen wegzinken, zij zegt hem tergend, dat het oogenblik der wijding daar is, en hij, zich niet langer meester, grieft haar. Op haar gillen komen de nonnen toeijlen, maar zij deinzen ontzet terug, op het gezigt van den gemaskerden moordenaar, die heengaat in de overtuiging, dat hij Marie gedood heeft.

De tweede acte voert ons op een Bal Masqué in het kasteel de Rudenz, op den avond, wanneer de verbindtenis van Waldorf met Mathilde zal plaats hebben. *Henri de Rudenz* (Soulié) betuigt den ouden heer *de Sarnen* (Bouchet), dat zijn zuster nooit op gelegener tijd had kunnen sterven; maar vermeldt tevens als een opmerkenswaardige bijzonderheid, dat op den dag harer begrafenis de vlammen het aarausche klooster hadden vernield. Naar het volksgeloof spookte daar tusschen de bouwvallen de geest der abtdis, de *bloedende non*; en niet alleen het volk, ook Waldorf gelooft aan die

verschijning. Een oogenblik na Waldorf komt Cagliostro binnen, wien Conrad zijn vrees te kennen geeft, dat Mathilde hem in dien bloedigen nacht in 't klooster herkend kon hebben, dat zij ten minste eenig vermoeden koestert, wijl ze in zijn tegenwoordigheid huivert. Cagliostro belooft hem, haar vertrouwvol en gelukkig bij hem te brengen.

Mathilde komt binnen en Waldorf stelt zijn vriend Cagliostro den aanwezigen voor. Men gaat daarop de bruidsgeschenken bewonderen, waaronder tot aller verbazing, zich een portret van Marie de Rudenz bevindt. Cagliostro verhaalt haar daarop, dat de moordenaar der abtdis door zijne berekeningen en kunstenarijen gevangen zit en zijn straf niet zal ontgaan. Mathilde wier vermoeden door dit berigt verdwijnt, wordt daarop de liefdevolle en beminnende bruid. Conrad is echter niet zoo gerust; het denkbeeld dat een onschuldige voor zijne misdaad zal boeten, pijnigt hem. De tooveraar bezweert hem evenwel, dat de gevangene vrij zal zijn; ik zweer het, zegt hij, bij de geheimzinnige portefeuille, die wij heden zamen zullen openen. De portefeuille wordt geopend, Conrad leest den brief »Aan mijn zoon, waarin zijn moeder hem meldt dat zij zijn levenstaak naauw heeft verbonden aan dat van graaf Cagliostro, in wiens daarbij gevoegd geschrift de bekentenis stond opgeteekend zijner misdaden, die den schuldige den dood op den hals moesten halen, indien zij bekend werden. Cagliostro had gezworen, haar zoon ten leidsman en vriend te zijn; en zoo hij getrouwelijk zijn eed nakwam, moest dat geschrift hem worden teruggeven. Conrad wil dat onmiddelijk doen, maar Cagliostro weigert dit en stelt het uit tot overmorgen, wanneer de bruiloft gevierd zal worden.

Na een gesprek met Henri, dien hij verwijt, hem altoos te bespotten over zijn geloof aan de verschijning der bloedende non, blijft Waldorf alleen, en daar verschijnt hem de doodgewaande Marie de Rudenz, die hem zijne belofte van vroeger dagen voor den geest terug roept, en hem verzekert, dat zij noch hare wraak noch hare regten heeft vergeten, waarop Conrad het uitgilt van angst en de non verdwijnt.

De notaris komt kort daarna, en alles is ter teekening van het contract gereed. Mathilde teekent en geeft de pen aan haar aanstaande, die, op het oogenblik, dat hij zijn naam neerschrijft, toevallig een blik in den spiegel werpt, en daarin het gehate aangezigt der abtdisse bemerkt. Een oogenblik later is de verschijning verdwenen, en Waldorf, zich schamende over zijne zwakheid, en Henri bemerkende, die over het voorval lacht, loopt op hem toe, rukt hem zonder een woord te spreken, de epaulet van den schouder, en werpt ze hem voor de voeten. Algemeene ontsteltenis, Henri wil zijn zwaard trekken, maar wordt door de anderen tegengehouden, en nu bepalen de partijen, dat zij elkaêr zullen ontmoeten achter het klooster van Aarau, aan den oever van het meir van Rudenz.

Het derde bedrijf verplaatst ons in de kloosterruïnen van Aarau, waar wij van Thierry vernemen, dat Daniel gevangen zit, beschuldigd van de abtdis vermoord te hebben, over wier verschijning men allerlei histories hoort verhalen. Eveneens weet het bendehoofd, dat Waldorf dien nacht met de Rudenz zal vechten, en beveelt bij zijn makkers zich te verbergen en op een gegeven teeken voor den dag te komen. Hij plaatst zich als bedelaar in den weg van Waldorf en Cagliostro, die juist aankomen, en ontvangt een geldstuk van den eerste, die hem wegzendt. In plaats van te gaan, geeft hij het afgesproken teeken, en in een oogenblik zijn beiden omringd en ontwapend door het heidensch volkje. — 'twelk hun aankondigt, dat hun laatste uur geslagen heeft. Cagliostro weet zijn vriend en zich-zelf de vrijheid te hergeven door eerst mee te deelen, dat Daniel vrij is, vervolgens door een losgeld van tien duizend gulden te beloven, dat hij in een overgebleven wijwatersbak weet te tooveren. Hij stelt daarop aan Waldorf voor, de bouwvallen in te dringen, en in hunne afwezigheid komen Marie en Henri. De eerste geeft den laatste een fleschjen, dat hem redden kan van den dood, dien hij in zijne aderen voelt, een gevolg van het vergift, hem door zijn zuster ingegeven, doch dat hij stuk werpt, wijl hij haar niet wil beloven, Conrad te sparen. Echter is de werking van het vergift reeds zoo hevig, dat hij neerzijgt, en op het oogenblik, dat Conrad terugkomt, den geest geeft, na hem als zijne moordenares de bloedende non genoemd te hebben. Deze roept Conrad uit de ruïnen toe: In uw bruidsnacht, te middernacht zien we elkander weer.

In de laatste acte zien wij Mathilde op een sofa, uit een sluimering ontwaken en op hare vraag aan hare kamermeisjes, wie haar hier heeft gebragt, antwoorden deze dat zij het hebben gedaan op bevel eener vrouw, die eensklaps verscheen, en een drank voor haar had gereed gemaakt, die op een tafeltje bij de sofa staat. Mathilde ontslaat de meisjes en dommelt spoedig weder in, ten gevolge van den gedronken slaapdrank. Nadat zij ingeslapen is, verschijnt Marie de Rudenz.

Conrad treed een oogenblik later in de kamer, en de eerste, die hij ziet, is Marie, die hem op spottenden toon herinnert, dat het middernacht is en zij wijst hem Mathilde. Op het gezigt zijner schijndoode bruid wordt Conrad wanhopig. Marie tracht hem tot de vlugt over te halen, ze belooft hem zijne slavin te zijn, zij zegt hem, zich te haasten, daar binnen een paar oogenblikken een vreeselijke brand het kasteel in de asch zal leggen, zoodat er geen spoor van de misdaad overblijft. Alle maatregelen zijn genomen, hulp is nutteloos, één uitgang slechts nog open en deze wordt door Conrad gesloten. Men wacht buiten het afgesproken teeken, en binnen weinig minuten na het gegeven signaal zal de brand alles verteeren. Het signaal is het uit het venster werpen van Mathildes bruidssluijer. Conrad geeft het teeken en zegt tot Marie, dat zij Mathilde moeten redden. Hij neemt zijn bruid in de armen, vindt een uitgang en komt gelukkig buiten het kasteel. In dit oogenblik valt de gordijn, om een oogenblik later weer opgehaald te worden en ons een blik te gunnen, links op den voorgrond op de geredde Mathilde in de armen van haar vader, regts op Conrad, en in het midden op het kasteel, waar allen met schrik en ontzetting zien, hoe de bloedende non onder het instortende kasteel wordt begraven.

Nederlandsch-Indische Levensverzekering- en Lijfrente-Maatschappij.

Door welwillende medewerking van de Redactie der Courant, zullen achtereenvolgens algemeene inlichtingen gegeven, en vragen en opmerkingen beantwoord worden, als welke niet aanhoudend door Circulaires zijn mede te deelen en aan Contribuanten of belangstellende anderen een meer juist begrip zullen geven van de werking der Maatschappij of de wijze van handelen.

(*Vervolg.*)

VARIA.

14. *Welke Doctor* belast is met het onderzoek van hen, welke hun leven willen verzekeren, wordt menigmaal gevraagd.

In antwoord hierop strekke, dat ieder zijn *eigen* doctor kan verzoeken, het gezondheidsbewijs in te vullen.

De maatschappij onderwerpt de aangeboden stukken aan het oordeel van haar geneeskundigen consulent, zonder dat in den regel nader onderzoek noodig is.

Alléén bij uitzondering zoude de Maatschappij van harentwege een onderzoek instellen, doch zulks natuurlijk vooraf afhankelijk maken van de bereidwilligheid daartoe.

Nogmaals zij herhaald, dat eengezondheidsbewijs alléén noodig is voor *Levensverzekeringen* (kapitaal in ééns, Weduwen-Pensioen, Weezenfonds).

Voor *Uitgestelde Lijfrenten* (eigen pensioen), *Uitzetfonds* of *Opvoedings-fonds* niet.

15. Moet men opgeven *wanneer men eigen pensioen wil doen ingaan*; — natuurlijk ja; want anders kan de Maatschappij niet boeken de juiste verpligtingen, welke zij jegens den contribuant heeft aangegaan.

Men verwijst echter naar art. 12 der Algemeene Voorwaarden, voor het geval men later om bijzondere omstandigheden *bestaande* contracten zoude willen *verwisselen*, waartoe steeds gelegenheid is.

16. *Kan men bij storting voor Uitgestelde Lijfrenten eene som gelds in eens ontvangen?*

In den regel niet, daar de bedoeling is, de spaargelden te doen strekken tot een *jaargeld* op den *ouderen dag*, dat ook de benaming van *Lijfrente* aanduidt.

In bijzondere gevallen zal men zijn Lijfrente-brief kunnen aanbieden aan de Maatschappij ter inkoop, waartoe volgens art. 11 der Algemeene Voorwaarden gelegenheid is.

Uitzet- en *Opvoedings-fondsen* voor kinderen worden *in kapitaal* betaald.

17. *Kan men zich slechts op ééne wijze verzekeren?*

Neen, men kan *te gelijk* eene Levensverzekering nemen:

a. Voor Kapitaal in eens,
b. » Weduwen-pensioen,
c. » Weezenfonds,

als eene *Lijfrente* voor zich-zelven, alsmede een *Uitzet-*of *Opvoedings-fonds* voor de kinderen, buiten en halve het Weezenfonds.

Desgelijks voor zijne vrouw buiten het *Weduwen-Pensioen*, bijdragen voor *Uitgestelde Lijfrente* op *haar* hoofd; blijft men dan leven, dan geniet men te zijner tijd met haar van de jaargelden.

18. De overmaking door 's lands kas is alléén ten gerieve der contribuanten. Men kan ook op andere wijze overmaken door gerecommandeerde brieven, wisseltjes, assignatien van de Agentschappen der Javasche Bank te Samarang en Soerabaija (kostende onder de *f* 500, 1 pCt., en boven de *f* 500, slechts 1/2 pCt.,) natuurlijk een en ander voor rekening derafzenders.

19. Men heeft gevraagd, of uitsluitend door de Maatschappij aangestelde Agenten zich mogen onledig houden, deelnamen te verzamelen of gelden over te maken.

In antwoord daarop strekke, dat ieder welwillende, die zich de moeite wil geven de stukken te bestuderen, of de inlichtingen te vragen, daarmede zijne omgeving kan dienen, hunne gelden verzamelen en aan de Maatschappij overmaken.

20. De aanvragen, welke telken postdag inkomen, worden met den meesten spoed beantwoord; — men houde echter ten goede, dat door het aantal vragen en vele uiteenzetting soms noodig, zulks niet per keerende post geschiedt.

Voorloopige Inteekenaren, welke nog geene stukken ontvingen, worden verzocht, zich alsnog aan te melden.

Daar de voorloopige inteekening niet verbindend was, zoo wacht de Maatschappij nadere kennisgave, *wat* en *waarvoor* men wil contribueren en overmaking der gelden, of storting op vroeger en heden aangegevene wijze.

21. *Geldt een* **Weduwen-Pensioen,** *alléén* voor **eigen** *Weduwe?* Neen! het is een algemeene benaming, wanneer men na zijn dood iemand *levenslang* wil verzorgen.—Men kan zulks doen voor zijne vrouw, zuster, kind of welke betrekking ook.

22. Sommigen vermeenen, dat alléén *Voorloopige Inteekenaren* kunnen deelnemen, en denken, dat het nu voor Contribuanten evenzeer eene geslotene zaak is, als voor Actiehouders.

Zulks is niet het geval; zoo men voorloopig alléén aan de eerste Inteekenaren, Extracten, enz. heeft gezonden, is het om de zaak aan den gang te brengen, en in de veronderstelling, dat allengskens wel meerderen zullen bijkomen; een ieder kan op aanvragen Tarieven, enz. bekomen.

23. Enkelen veronderstellen uit de omstandigheid, dat de complete Boekjes met Tarieven nog niet verkrijgbaar zijn en nog berekenaars worden gevraagd, dat de Maatschappij nog niet definitief is geconstitueerd.

Het is echter alléén de *Uitgave* van de Tarieven, welke waarschijnlijk nog eene maand zal vertraagd worden, door den arbeid daaraan verbonden, zijnde allengskens buiten het oorspronkelijk ontwerp, meerdere kansen en gevallen berekend.

Als bewijs, dat de Maatschappij *definitief* reeds werkzaam is, kan strekken, dat alléén voor de afdeeling **Levensverzekering** (kapitaal in ééns, Weduwen-pensioen, Weezen-fonds,) aan risico's is genomen .... *f* 384,800
aangevraagd definitief en nog in bewerking, door Doctor's certificaten, enz. .... » 148,000

f 532,800

24. Afgescheiden van de genegenheid tot al of niet deelname, zal zooveel mogelijk aan ieder belangstellende, ten kantore der Maatschappij, inzage gegeven en mededeeling gedaan worden, van den *basis* van *Sterftekans*, *Rentestandaard* en *Administratiekosten*, zoomede der *Formules*, welke bij de berekening hebben gediend en nog dienen.

Ten slotte houde men enkele herhalingen ten goede, zijnde alléén tot tegemoetkoming van dagelijks voorkomende vragen.

(*Wordt vervolgd.*) W. v. K.

De Paus en het Congres.

(*Vervolg.*)

Een ander zeer gewigtig punt is, dat de katholieke eeredienst niet uitsluitend aan de onderdanen der pauselijke regering tot last valt. De paus is de geestelijke vorst aller geloovigen; het ware mitsdien niet regtvaardig, als de uitgaven, die noodzakelijk zijn om een met de majesteit van het kerkelijk opperhoofd overeenkomstigen luister te behouden, door de bevolking van zijne staten alleen wierden gedragen. Het is de pligt der katholieke mogendheden, deze uitgaven, die haar allen interesseeren, door rijkelijke, den heiligen vader te geven, schatting te bestrijden. Zijn budget zal op deze wijze niet uitsluitend Roomsch zijn; het zal een internationaal budget zijn, gelijk zijne autoriteit, welke uit een godsdienstig oogpunt overal erkend en geacht wordt, waar het dogma, welks vertegenwoordiger hij is, wet is voor de conscientien. Zoodoende wordt een dubbel groot doel bereikt; eenerzijds zal de paus in de schatting der katholieke mogendheden eene nieuwe heiliging der algemeenheid en der eenheid der zedelijke magt vinden, die hij uitoefent, en ten andere zal hij niet genoodzaakt zijn, zijn volk door zware belastingen te drukken, die zijne schatkist slechts aanvullen, terwijl zij zijn naam in wantrouwen brengen.

Over het geheel genomen zal er in Europa een volk zijn, dat aan zijne spits minder een koning dan wel een vader zal hebben, en welks regten meer door het hart van zijn vorst dan door het gezag der wetten en inrigtingen zullen gewaarborgd zijn. Dit volk zal geene nationale vertegenwoordiging, geen leger, geene drukpers, geene regters hebben. Zijn geheel openbaar leven zal zich in zijn gemeentewezen oplossen. Behalve dezen engen kring, zal het geene andere toevlugt vinden dan de aanschouwelijkheid, de kunsten, de eeredienst der ruïnen en het gebed. Het zal voor altijd van dat edele doel van bedrijvigheid moeten afzien, hetwelk in alle landen de prikkel der vaderlandsliefde en de regtmatige uiting der geestvermogens of der karakter-grootheid is. Onder de regering van den heiligen vader zal men noch naar den roem der soldaten, noch naar dien des redenaars of staatsmans kunnen streven. Het zal eene regering der rust en kalmte zijn, eene soort van oasis, welke door de hartstogten en de belangen der staatkunde niet kan bereikt worden en die slechts aanspraak maakt op het zachte en rustige verschiet eener geestelijke wereld.

Deze exceptionele stelling heeft zonder twijfel iets smartelijks voor menschen, die door de edele eerzucht worden bezield van te dienen, zich door verdiensten te verheffen en die tot werkeloosheid zijn veroordeeld. Doch dit is een offer, dat men in hooger belang van hen moet eischen en waarvoor alle bijzondere belangen moeten zwijgen. Als overigens de onderdanen van den paus aan de bedrijvigheid van het staatkundige leven zijn onttrokken, dan zullen zij, van een anderen kant, in een in ieder opzigt vaderlijk bestuur, in de vrijheid van belasting, in de zedelijke grootheid van hun vaderland, hetwelk het middenpunt van het katholieke geloof is, en in de tegenwoordigheid van een hof schadeloosstelling vinden, welks noodzakelijke luister door bijdragen zal worden onderhouden, die de katholieke mogendheden van Europa grootmoedig zullen leveren. Deze schadeloosstelling heeft eenige waarde, en over het geheel zal het onder zulk eenige regering, met zulke voordeelen, en met het vooruitzigt, groote pausen te hebben, gelijk de geschiedenis er reeds heeft aan te wijzen, nog altijd eene eer zijn, zich een Roomsch burger te kunnen noemen — *civis romanus.*

VI.

Noodzakelijkheid de wereldlijke magt van den paus in stand te houden;

Noodzakelijkheid hem, zoo mogelijk, van alle verantwoordelijkheid te bevrijden, waaraan andere regeringen onderworpen zijn, en het opperhoofd der kerk in eene sfeer te plaatsen, waar zijne geestelijke autoriteit door zijne staatkundige noch beperkt noch bedreigd kan worden;

Noodzakelijkheid zijn gebied in te krimpen in plaats van uit te breiden, opdat dit alles kan bereikt worden en het aantal zijner onderdanen veeleer te verminderen dan te vermeerderen;

Noodzakelijkheid, om op deze wijze de van de voordeelen des staatkundigen levens beroofde bevolking van dien staat, door een beschermend, vaderlijk, huishoudelijk beheer schadeloos te stellen.

Dit is in weinige woorden het bewijs, dat wij in de voorgaande bladzijden poogden te leveren.

Als gevolg van dit bewijs, doet zich eene andere, eene teedere vraag op, wier oplossing nogtans, onzes erachtens, in het licht der door ons gestelde beginselen veel gemakkelijker zijn zal.

De Romagna is sedert eenige maanden feitelijk van het gezag des pausen losgescheurd. Zij heeft onder eene voorloopige regering geleefd. Zij wordt heden ten dage geleid door een beheer, welks magt zich over alle staten van Midden-Italie uitstrekt. Deze scheiding heeft mitsdien voor haar het gewigt van een voltrokken feit.

Zal men de Romagna aan den paus teruggeven?

Wij zullen bij de oplossing dezer vraag alleen met het belang van het pausdom te rade gaan. Wij hebben het reeds gezegd, wij schrijven als katholiek, wij zoeken enkel en alleen naar datgene, wat de kerk bevoordeelen en haar doorluchtig hoofd de veiligheid en grootheid kan waarborgen, welke Frankrijk, in hoogere mate dan elke andere natie, verpligt is, hem te verschaffen.

Wij hebben ons mitsdien niet bezig te houden met het belang der bevolking van de Romagna; met het regt, dat zij kan hebben zich eene andere regering te kiezen, met de klagten, die zij tegen het pauselijk beheer aanheft; met de meerdere of mindere opregtheid der stemmen, die zich voor de aansluiting bij Sardinië hebben verklaard. Dit is onze zaak niet. Is het voor den roem der kerk, voor het gezag van haar opperhoofd al dan niet nuttig, dat de Romagna aan het erfgoed van den heiligen Petrus worde teruggegeven? Dit is alleen hetgeen wij te onderzoeken hebben.

VII.

De Romagna is, ondanks den afstand, dien de H. Stoel in den jare 1796 van deze provincie heeft gedaan, eene volkomen wettige bezitting van de pauselijke regering. De beweging van hare inwoners tegen den paus is mitsdien een verzet tegen het wettige regt en tegen de verdragen. De Romagna, die onder het keizerrijk een gedeelte van het koningrijk Italië uitmaakte, is, krachtens de verdragen van 1815, aan den paus teruggegeven geworden. Zoolang deze verdragen bestaan, is de H. vader ontegenzeggelijk geregtigd dit gedeelte van zijn staatsgebied, hetwelk aan zijne opperheerschappij ontglipt is, gelijk hij heeft gedaan, terug te eischen.

Maar is deze terugvordering ook in het belang van het pausdom en de godsdienst? Hier weifelt het geweten en verzet zijne uitspraak zich tegen het strenge oordeel van datgene, wat men wettig regt noemt.

De Romagna is eene wettige bezitting van den H. Stoel, maar is zij ook eene noodzakelijk uitbreiding van zijne wereldlijke magt? Is zij voor hem eene voorwaarde, eene vereischte tot magt en veiligheid?

Indien dit het geval is, zou geen twijfel meer kunnen bestaan; de vraag ware voor alle katholieken opgelost.

Wat ons betreft, wij gelooven niet, dat de afscheiding der Romagna eene vermindering, eene verzwakking der wereldlijke heerschappij van den paus is. Zijn gebied is daardoor in waarheid verkleind; maar zijne staatkundige magt wordt niet verzwakt, doordien zij zich van een tegenstand bevrijdt, die haar verlamt; zij wordt in zedelijk opzigt versterkt. Want, wij moeten het herhalen, het gezag van het opperhoofd der kerk berust geenszins op de vergrooting of uitbreiding van een staatsgebied, dat het slechts met behulp der wapenen van eene vreemde magt kan verwerven, noch op het getal onderdanen, die het genoodzaakt is te onderdrukken, om hen in gehoorzaamheid te houden; zij berust in het vertrouwen, in de achting, die de paus inboezemt en die hem de onaangenaamheid besparen, zijne toevlugt tot maatregelen van gestrengheid, dwang en geweld te nemen; deze toch zijn voor alle regeringen ongewenscht en schadelijk, en zij zijn dit in nog hoogeren graad voor een vorst, die met het Evangelie in de hand moet regeren.

Wat is er voor den glans, voor de waardigheid en grootheid van den H. vader aan gelegen, hoe vele quadraatmijlen zijn staten omvatten? Heeft hij een uitgestrekt wereldlijk gebied noodig, om bemind en vereerd te worden? Zijn zijn zegen en zijne leer niet de gewigtigste, de ware verkondigers van zijn regt, van zijn gezag? Onderrigt en zegent hij niet de geheele wereld? De vraag is niet of hij over weinige of over vele menschen gebiedt. Het wezentlijke is, dat hij genoeg onderdanen bezit, om onafhankelijk te zijn, en dat hij er niet te veel heeft, om door dien stroom van hartstogten, belangen en van zucht tot hervormingen te worden medegesleept, die overal ontstaan, waar groote massaas van bevolking bijeen zijn.

Het hooge gewigt van den paus wordt niet door de een en twintig provinciën bepaald, die hij tegenwoordig bezit: Bologna, Ancona en Ravenna, die door eene bergketen, door het karakter, door den aard van hare inwoners en door geschiedkundige herinneringen van Rome gescheiden worden, dragen niets tot den glans van Rome bij. De paus, die in Rome troont en zijn zetel in het Vaticaan heeft, — dat is het wat de geheele wereld, in verbazing, ontzag en eerbied brengt. Men bespeurt naauwelijks den vorst der Romeinsche staten.

Wij stemmen gaarne toe, dat, bijaldien de Romagna door de gehechtheid, het vertrouwen en de liefde van hare bevolkingen jegens den paus voor hem zulk eene vrije bezitting ware, als zij hem door het regt der geschiedenis en der verdragen toebehoort, deze provincie naauwelijks als eene verlegenheid voor den H. Stoel kon worden beschouwd. De feiten bewijzen, dat dit het geval niet is. Sedert de tractaten van 1815 heeft dit gedeelte van den Kerkelijken Staat niet minder dan twintig jaren eene Oostenrijksche bezetting te verduren gehad. Oostenrijk was nog in Bologna, toen bereids de Fransche adelaar op de Alpen zigtbaar was.

De aftogt van die magt, het bedwingen, het breken van die magt heeft het vertrek der legaten en de omverwerping van het pauselijk gezag ten gevolge gehad. Zonder Oostenrijk kan zich dit gezag niet weder oprigten noch staande houden. Dit alles is helaas onbetwistbaar waar.

Indien men de Romeinsche legaten of provinciën aan den paus zou teruggeven, zou men hem mitsdien geene eerbiedige, onderworpene, liefhebbende onderdanen schenken, geene bevolking, die bereid is, zich onder zijne magt te buigen. Men zou hem slechts vijanden van zijne magt hebben toegevoerd, die besloten zijn hem tegenstand te bieden, zich tegen hem te verzetten en die alleen door geweld in bedwang kunnen worden gehouden.

En wat zou de kerk daarbij winnen? Zij zou genoodzaakt zijn, ongetrouwe zonen in de weêrspannige, oproerige onderdanen te zien en diegene in den ban te leggen, welke zij moest straffen. Om souverein te blijven, moest zij welligt van haren schoonsten titel, dien eener moeder, afstand doen. Dat is het niet, wat zij wil, dat is het niet, wat de bisschoppen en de katholieken willen. Eene inbezitneming, die tot zulk een prijs, met zulke offers gekocht moest worden, zou een onheil en geene zege zijn. Voor de ettelijke honderdduizend onderdanen, die zij aan de wereldlijke magt van den paus zou terugschenken, zou zij aan zijn geestelijk gezag eene krenking, eene nederlaag, eene wonde toebrengen, die de bescherming des hemels en de wijsheid van Europa van hem zullen afwenden.

VIII.

Doch er is nog meer. Nemen wij eens het ondenkbare geval aan, dat de kerk dit nadeel niet zou vreezen, en dat de paus niet voor dit uiterste zou terugschrikken; nemen wij aan, dat men het eens werd, de Romagna aan de pauselijke regering terug te geven: hoe zal men daarbij handelen? Zal het langs den weg der overreding en der goede raadgevingen geschieden? Dit middel is reeds uitgeput. De keizer der Franschen, die de regten van den H. Stoel steeds heeft verdedigd, heeft geheel zijn zedelijken invloed aangewend, om de gemoederen in Centraal-Italië te bevredigen en de bevolking met hare vroegere regeringen te verzoenen. Het mogt hem niet gelukken; zijn invloed leed schipbreuk op eene

onmogelijkheid. Er blijft derhalve nog slechts één middel over: het geweld.

Het geweld-alleen kan de Romagna weder tot de gesteldheid terugvoeren, tot welke zij door de verdragen en de geschiedenis was gebragt. Kan men geweld uitoefenen? En, zoo dit geschiedt, wie zal met de uitvoering daarvan belast worden? Zal het Frankrijk, zal het Oostenrijk zijn?

De Italianen door eene gewapende tusschenkomst te willen onderwerpen, zou het heilloosste wezen, wat voor de vroegere regeringen, inzonderheid voor de regering des H. Vaders, kon worden ondernomen. De restauratiën, welke door vreemd geweld werden bewerkstelligd, zijn nooit gelukkig geweest. Zij hebben steeds de straf van haar oorsprong na zich gesleept. Waar door vreemden aan een land een gezag werd opgedrongen, is het schier altijd door toorn omvergeworpen.

Het is waar, Frankrijk heeft Pius IX naar Rome teruggeleid. Het is reeds een ongeluk voor de kerk, dat het tot dit uiterste heeft moeten komen, en men erkent dit door de noodzakelijkheid, om de bezetting door onze legers te moeten laten voortduren. Hierbij mag niet uit het oog worden verloren, dat Rome in een exceptionelen toestand verkeert, die hem door het noodlot is aangewezen. Zijne vroegere grootheid wijst hem de bestemming aan, welke het sedert de herstelling van het pausdom vervult. Hij kan die niet ontgaan; zijn noodlot is vastgesteld. Het is de uitspraak der beschaving, der geschiedenis, ja van God-zelf.

Maar is datgene, wat voor Rome noodzakelijk is, ook voor de andere steden der Roomsche staten mogelijk? Wij gelooven het niet; want het ontoereikende dier tusschenkomst, dat reeds voor de hoofdstad van het katholicisme zoo groot is, zou nog veel bedenkelijker worden, wanneer men elke stad in de legatiën moest bezetten. Het zou de zedelijke val van 's pausen gezag zijn. In stede van door het regt te regeren, dat eene zelf ingeboezemde eerbied oplevert, zou hij genoodzaakt wezen door geweld te heerschen.

Gaan wij nog verder en vragen wij, wie belast zal worden met de onderneming dezer gedwongen restauratie? Zou het Frankrijk, zou het Oostenrijk moeten wezen?

Frankrijk? Het kan dit niet. Een katholiek volk zijnde, kan dit niet gezind zijn, het zedelijk gezag van het katholicismus een zoo groot nadeel toe te brengen. Een vrijzinnig volk zijnde, kan kan dit onmogelijk de volken dwingen, regeringen te dulden, welke hun wil van zich afwijst.

De katholieken, die voor de kerk zulk een triomf wenschen, komen ons voor, even gevaarlijk voor haar te zijn, als die royalisten voor de monarchie waren, welke van de herstelling der oude legitimiteit door middel van een nieuwen inval droomden.

Frankrijk is niet gewoon, de volken te dwingen. Waar het zich met hunne aangelegenheden heeft ingelaten, geschiedde dit slechts, om hen te bevrijden, niet om hen te onderdrukken. Onder Lodewijk XVI zijn wij naar America getogen, om de nieuwe wereld bij de verovering harer nationaliteit te helpen. België en de Donau-vorstendommen hebben ons hun politiek bestaan te danken. En het keizerrijk zal het allerminst aan deze grootmoedige traditiën ontrouw worden.

(*Slot volgt.*)

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.	VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		NAAR
Februarij	12 Ned. Indisch	Emelie	A. de Wolff	Padang	2 Febr.	Samarang
"	— "	Soetan Iskander	L. G. Kloppenburg	"	5 "	Batavia
"	13 Engelsch	Mijrtle	J. G. Mordue	Whampoa	31 Jan.	New-York
"	15 Amerikaansch	Aurora	W. H. Clough	Manila	3 Febr.	"
"	— H. B. M.	stooms. Ringdone	kommt. R. G. Craigie	Engeland	9 Nov.	Singapore
"	— Engelsch	Hippalyta	J. Hamsell	Liverpool		"

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN.
Februarij	16 Deensch	bark	Altona	P. Bahr	Hongkong	23 Febr.	Busing, Schröder & Co.
"	17 Ned. Indisch	"	Soetan Iskander	Kloppenburg	Padang	2 "	Purvis & Co.
"	— "	"	Maijmoon	Said Kassem	Palembang	8 "	Buijs, Jacobsen & Co.

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM.	VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Februarij	15 Nederlandsch	schip	d'Elmina	P. C. Teengs	Samarang
"	16 Ned. Indisch	bark	Orestes	Io Ago	"
"	— "	brik	Zwaluw	P. Bloem	Sydney
"	— Amerikaansch	schip	Kleber	G. A. Bigelow	Soerabaija via Indramaijo
"	17 Ned. Indisch	bark	Batavia	Oeij Holian	Pecalongan via "
"	— Engelsch		Duchess of Sutherland	M. Meggett	Soerabaija
"	18 Nederlandsch	schip	Triton	H. G. T. Adriaans	Indramaijo
"	— Bremer	"	Rubens	F. Soltenhurn	Soerabaija
"	— Oldenburg	"	O'Thyen	Addick	"

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Wilhelmina en Clara	C. Abrahamsz Jr.		Haager & Schuurman.
"	"	Ardjoeno	J. F. A. Rapp	Samarang en Soerabaija	"
"	"	Catharina Maria*	A. van der Tak		"
"	schip	Nederland*	P. Hoekstra		"
"	bark	Konink. Ned. Yachtclub*	F. L. Zack	Nederland	van Ommeren, Rueb & Co.
"	"	Abel Tasman*	J. B. Rijken		B. Kopersmit & Co.
"	"	Java	S. S. van Dam		"
"	"	A. R. Falck	D. van Duijvenboden	Amsterdam	"
"	"	Friesland	Mispelblon Beijer	Soerabaija	Dümmler & Co.
"	"	Sagitta*	Bakker		C. Bahre & G. Kinder.
"	"	S. van Heel*	P. Dietz		J. Cezard & Co.
"	"	Medea	J. Lourens		Reijnst en Vinju.
"	"	Mercator	H. van der Wouden	Samarang	Landberg, Bezoet de Bie & Co.
"	"	Chritiaan Huijgens	J. van Katwijk	Samarang	"
Ned. Indisch	brik	Ocean*	Giam Liangsoeij		Buijs, Jacobsen & Co.
"	bark	Hairol Baril*	Sech Arfan	Cheribon	"
"	"	Egbert*	Tormijn	Panaroekan	Maclaine, Watson & Co.
"	"	Generaal Michiels*	D. de Wilde		Haager & Schuurman.
"	"	Liong Goan Zephijr*	Goei Potjoan		Busing, Schröder & Co.
Engelsch	"	Menaur*	N. Andrews	Singapore	Martin, Dyce & Co.
Spaansch	schip	Reina del Oceano*	Sarachaga		Dümmler & Co.
Amerikaansch	bark	Dictator*	Zerega		"
"	"	Union*	Willey	China	Paine, Stricker & Co.
Amerikaansch	"	Rebecca*	E. Micheuer		C. Bahre & G. Kinder.
Hanov.	bark	Esperance*	H. A. Teyen		E. Moormann & Co.

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een*

MARKTPRIJZEN.

Te BATAVIA, den 17 Februarij.

Arak, *f* 47,50,— afgedaan.
Koffij, Java *f* 35.50,—
——, Padang, geen voorraad.
Suiker N°. 16 *f* 16,— geringe voorraad
Jenever A. V. H. bij Reynst en Vinju *f* 12,— p. kelder, in Consumptie.
Rijst, Indramajoe met zakken, niet aan de markt.
——, witte Batavia, 1ste kwaliteit, *f* 150,— @ *f* 160,— } weinig voorraad.
——, " " 2de kwaliteit, *f* 140,— @ *f* 150,— } weinig voorraad.
——, Cagar *f* 120 @ *f* 130,—
Wisselkoers op Holland 101%, Gouvernement 6/m. pari, Engeland *f* 11,85. Singapore *f* 2,50. China *f* 2,85. Calcutta *f* 123.

Te SOERABAIJA, den 13 Februarij.

Suiker *f* 16½,—
Koffij, *f* 35 @ *f* 37,—
Rijst, (Carga) ⅌ koijang *f* 140 @ *f* 150,—
Idem (witte) " " *f* 160 @ *f* 170,—
Koehuiden ⅌ pic.
Arak ⅌ legger *f* 45,—
Olie (Klapper.)
Olie (Katjang.)
Kadjang Matten *f* 11,—
Rotting *f* 8 @ *f* 9,—
Wisselkoers pari.

HANDELSBERIGTEN.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA,

VAN DEN 7 TOT EN MET DEN 12 FEBRUARIJ 1860.

Aanvoer.

Van Glasgow per Ned. bark *Sagitta*, gez. Bakker, agt. C. Bahre en G. Kinder.

[illegible] aardewerk, 6 coll. zeildoek, 60 do. vilt, 569 stav. ijzer, 50 tonn. ballast [illegible] 240 ks. kruid, 300 vn. bier, 86 coll. machinerien, kurken, kramerijen en [illegible]schappen, 14 ks. kaas, 528 coll. manufact., *Wilson en co.*
[illegible] manufact., *Burt, Myrtle en co.*
[illegible]chinerien, 150 vn. bier, 1 coll. manufact., *Adam en co.*
[illegible]fact., *Martin, Dyce en co.*
[illegible]fact., *Pitcairn, Syme en co.*
1 [illegible]manschappen en kramerijen, *Hunter, Houghton en co.*
[illegible]appen, 874 blokk. spiauter, 9 coll. manufact., *Maclaine, Watson [illegible]*
31 coll. [illegible], *Borneo C. Limited.*

Voor Soerabaija.

51 coll, [illegible], 16 tonn. en 672 ℔ steenkolen, *Order.*

Van Nederland per Ned. bark *Ardjoeno*, gez. Rapp, agt. Haager en Schuurman.

300 keld. genever, *Maclaine, Watson en co.*
22 coll. koper, [illegible] provisien, 4 kn. manufact., 8 do. papier, 16 do. wijn, *Agenten.*
200 vn. meel, 200 [illegible]ever, *B. Andreas en co.*
1000 ks. cognac, 2 do. manufact., *Busing. Schröder en co.*
100 kn. wijn. 4 do. provisien, 2 do. meubelen, *L. Platon en co.*
200 md. bier, 5 do. provisien, *Winsser, de Lange en co.*
75 vs. boter, 65 ks. kaas, *J. [illegible] en co.*
8 kn. diversen, *Cassolette en co.*
5 kn. schilderijen, 40 do. bier, 100 do. wijn, *John Pryce en co.*
1 kt. blikwerk, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
18 kn. ansjovis, *Kessler en co.*
2 kn. piano's, 2 do. orgels, 4 do. brandkasten en provisien, *Graichen.*
100 md. bier, *W. Cores de Vries.*
3 kn. marm. steenen, 19 do. meubelen, *Gebr. Roselje en co.*
105 kn. bier, 100 hammen, 8 kn. papier, *Schimmelpenninck en co.*
18 kn. en 2 vn. scheepsbeh., 10 keld. terpentijn, 85 pull. olie, *Jacometti en co.*
13 kn. marmer, *Ihnen.*
12 bn. zakken, *Gumprich en Strauss.*
9 kn. papier en lak, 3 do. boeken, 3 do. platen, *H. M. van Dorp.*
50 ks. lood, *Tiedeman en van Kerchem.*
1 kt. goudwerk, 11 do. diversen, 20 coll. manufact., 45 do. provisien, 52 hammen en vleesch, *B. Kopersmit en co.*
6 kn. papier, *Wijthoff.*
2 kn. papier, *W. Bruining.*
100 vs. boter, 34 kn. manufact., 10 do. glaswerk, 20 bn. zakken, *E. Moormann en co.*
12 coll. manufact., *Tolson, Hunt en co.*
6 coll. manufact., 4 kn. diversen, *Pandel en Stiehaus.*
9 kn. manufact., *Pitcairn, Syme en co.*
13 coll. manufact., *Dümmler en co.*
5 kn. ger. vleesch, 1 do. zilverwerk, *van Riet en ter Gouw,*
8 coll. en 12 kn. manufact., *Engelhard en co.*
2 kn. kantoorbeh., *G. Kolff en co.*
8 kn. kramerijen, *C. Bahre en G, Kinder.*
3 kn. diversen, *Scheuer.*
4 kn. diversen, *J. Speet.*
1 kt. linnengoederen, *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.*
1 kt. modewaren, *Gez. de Bruijn.*
2 kn, diversen, *Becking.*
1 kt. brandspuitslangen, *Murman.*
1 kt. brandspuitslangen, *Specht Grijp.*
6 kn. medicijnen enz., *Göring en co.*
20 vn. zilv. munt, 100 do. kop. munt, 158 vs. boter, 400 do. meel, 50/m, steenen, *N. H. M.*

Voor Samarang,

8 kn. blikwerk. 92 do. diversen, 125 vs. boter, 100 ks. kaas, 20 do. manufact., 10 do. papier en lak, 10 do. provisien, 10 do. en 6 coll. koopmanschappen.

Voor Soerabaija.

100 hammen, 105 kn. en 100 vn. bier, 110 kn. en 4 pott. koopmanschappen, 4 vn. en 11 pakk. ijzerwerk, 200 vs. boter.

Van Nederland per Ned. bark *Triton*, gez. Adriaans, agt. Reynst en Vinju.

2000 keld. genever, 300 vs. boter, 48 keld. lijnolie, 100 hammen, 50 arak leggers, *Agenten.*
1000 keld. genever, 40 bladen rood koper, *van Ommeren, Rueb en co.*
11 coll. verfwaren, *Hagedorn, Plump en co.*
20 vs. zilv. munt, *N. H, M.*

Van New-York per Am. schip *Rebecca*, gez. Micheuer, agt. C. Bahre en G. Kinder.

300 vn. harst; 150 do. pik, 50 do. teer, 60 do. vleesch, 60 do. spek, 1500 do. meel, 65 kn. terpentijn olie, 30 coll. manufact., 50 do. en 10 kn. koopmanschappen, *Agenten.*
106 coll. manufact., 31 kn. diversen, wasdoek en eetwaren, *Gumprich en Strauss.*
25 pakk. .... *Burt, Myrtle en co.*
4 kn. bitter, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
8 kn. medicijnen, *Metzendorff, Wilmans, Ruys en co.*

Van Nederland per Ned. schip *Catharina Maria*, gez. v. d. Tak, agt. Haager en Schuurman.

29 led. leggers, 100 vs. boter, *J. Cezard en co.*
50 led. leggers, 24 fusten en 30 pijp. bier, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
80 led. leggers, *Engelhard en co.*
56 fusten bier, *Agenten.*
20 vn. specie, 100 do. kop. do. 628 vn. vleesch, 300 do. meel, 125 do. boter, 51 kn. aardewerk, 54 do. diversen, *N. H. M.*
133 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*

Uitvoer.

Naar Nederland via Cheribon en Samarang per Ned. schip *Huidecoper*, gez. Blok, agt. Dümmler en co.

25/m. goenie zakken, 450 pic. tin, 100 do. rotting, *N. H. M.*

Naar Poelo Merak per Eng. schip *Monarch*, gez. Marr, agent. Hunter Houghton en co.

254 tonn. steenkolen, 7 vn. vleesch, *Aan boord gebleven lading van Australia.*

Naar Borneo's Westkust per N. I. stoomb. *Batavia*, gez. Conteron, agent. W. Cores de Vries.

1 ks. regaal, *Agent.*
eenige gouv. goederen 10 vn. buskruid, 1 buskruid kleed, 2 coll. artill. goederen, 263 coll. div. gouv. goederen *Gouvernement.*
200 keld genever, uit entrep. *van Riet en ter Gouw.*
29 coll. bagage, *Agent.*
60 mand. bier, 12 ks. cognac, 9 kn. wijn, 115 keld genever, uit entrep. *Winsser de Lange en co.*
2 pic. koffij, *van Riet en ter Gouw.*
4 kn. gedr. kleedjes, *Sarief Kassim.*
11 ps. muurlampen, 1 kn. wijn, *Tan Tanla.*
f 2800 zilv. munt, *Reynst en Vinju.*
3 kt. wijn, 2 kt. bitter, 2 vn. blikwerk, 1 kt. schrijfpapier, *Winsser. de Lange en co.*

Naar San Francisco via Indramaij en Soerabaija per Am. schip *Kleber*, gez. Begelow agent. Maclaine, Watson en co.

287 pic. rotting, 27 pic. suiker, 2995 pic. koffij, 2463 pic. rijst, 249 pic. dadels, 10 pic. witte peper, *Agenten.*

AAN- EN UITVOER TE SOERABAIJA,

VAN DEN 10 JANUARIJ TOT EN MET DEN 8 FEBRUARIJ 1860.

Aanvoer.

Van Engeland per Eng. schip *Sangeen*, gez. Knight, agt. J. F. van Leeuwen en co.

268 stav. ijzer, *W. Cores de Vries.*
2 st. machinerien, 25 kn. wijn, *Adam en co.*
51 kn. koopmanschappen, *McMillan, Marten en co.*
150 bn. en kn. koopmanschappen, *Agenten.*
41 bn. en kn. koopmanschappen, *Order.*

Van Glasgow per Eng. schip *Scotia*, gez. Waard, agt. Major, Matzen en co.

18 kn. bier, 16 coll. koopmanschappen, 9 wagens, 600 tonn. kolen, 17 coll. diversen, 38 suiker pannen, 2699 st. vloersteenen, 911 do. ijzer, 2159 coll. ijzerwerk en machinerien, *Agenten.*

Van Nederland per Ned. schip *Valparaiso*, gez. E. J. Bok, agt. J. F. van Leeuwen en co.

345 coll. manufact., 100 vs. spijkers, 100 kn. wijn. 200 vs. boter, 500 keld. genever, 28 coll. koopmanschappen, een partij steenkolen, *Agenten.*
14 coll. diversen, 8 kn. provisien, 6 hammen, 6 st. rookvleesch, 3 md. seltzerwater, *Major, Matzen en co.*
33 kn. manufact., *Fraser, Eaton en co.*
100 keld. genever, 50 vs. boter, 2 kn. wijn, *Schimmelpenninck en co.*
11 coll. koopmanschappen, *Duijshart en co.*
17 coll. ansjovis en haring, *E. ten Brink en co.*
1 kt. manufact., 7 do. provisien, 9 hammen, 1 st. rookvleesch, *H. v. d. Ven.*
1 kt. koopmanschappen, *Anemaet en co.*
1 kt. manufact., *K. van Coevorden.*
1 kt. zilverwerk, *Beijerink.*
1 kt. koopmanschappen, *P. van Drongelen.*
32 kn. wijn, *Bosscheert.*
1 rijtuig, *Davids.*
10 kn. wijn, 1 do. regaal, *Vreede.*
28 kn. koopmanschappen, *Martens en co.*
3 kn. wijn, 6 md. bier, *E. Twist.*
12 vs. boter, 2 md. min. water, 5 kn. diversen, *McLennan en co.*
4 md. bier, *Stein Parve.*
1 kt. boeken, *van Delden.*
100 keld. genever, 100 vs. boter, 100 hammen, 10 kn. bier, 50 do. wijn, 3 do. koopmanschappen, *van der Zwaan.*
3 kn. papier en schrijfbeh., *Halewijn.*
3 keld. diversen, *Pluigers.*
2 kn. diversen, *G. Tromp.*
16 kn. bier, banket, chocolade, 5 vs. boter, 1 kt. kaas, 4 md. seltzerwater, 1 kt. kleedingstukken, *J. Le Roij*
19 coll. koopmanschappen, 200 vs. boter, 100 ks. kaas, *Order.*

Uitvoer.

Naar Nederland per Ned. schip *Stad Assen*, gez. H. J. Haverbult.

86 pic. suiker, *Schimmelpenninck en co.*

Naar de Moluccos via Macasser per N. I. bark *Banda Balhair*, gez. Sech Oembarak bin Achm. Dageman.

3 kn. madapoll., *B. J van Eck en co.*
210 pic. rijst, *B. Kopersmit en co.*
1 kt. kat. goederen, *Adam en co.*
10 vn. meel, 2 kn. verl. leer, *Thomas.*
50 ks. naalden, *J. F. van Leeuwen en co*
1 kt. witte shirtings, *Fraser, Eaton en co.*
20 pic. zwd. ijzer, *Nash.*

Naar Nederland per Eng. schip *Lauriston*, gez. Adamson.

128 pic. rotting. 4138 do. suiker, *Fraser, Eaton en co.*
3778 pic. suiker, *B. J. van Eck en co.*

Naar Nederland via Pasoeroean per Ned. schip *Diligentia*, gez. D. van Bentveld.

101 pic. rotting, 24 do. wortelhout, *Fraser, Eaton en co.*
400 pic. suiker, *B. J. van Eck en co.*

Naar Nederland via Pasoeroean per Ned. schip *Diligence*, gez. L. Smit.

3502 pic. suiker, 400 do. tin, 92 do. cochenille, 260 do. rotting, *N. H. M.*
2 vn. gez. vleesch, *B. J. van Eck en co.*

Naar Nederland per Ned. schip *Postiljon*, gez. J. C. van de Pol.

2134 pic. suiker, *B. J. van Eck en co.*

Naar Amsterdam via Pasoeroean per Ned. schip *Admiraal de Ruijter*, gez. B. Koster.

400 pic. tin, 2503,51 do. suiker, 130 do. rotting, *N. H. M.*

Naar Nederland per Eng. schip *Augusta*, gez. Babot.

4275,55 pic. suiker, 3696 do. rotting, *Mathieu, Ebbs, Ruys en co.*

Lijst der in het Entrepôt aanwezige regalen.

TOT EN MET DEN 16 FEBRUARIJ 1860.

Van Nederland per Ned. bark *Triton*, gez. Adriaans.

1 kt. gemerkt B & J no. 108.
1 kt. adres *J. H. Joesman* adres *Soesman en co.*, te Samarang.
1 kt. adres *E. N. Sieburch*, te Cheribon.
1 kt. adres *H. Rauws.*
2 kn. adres *Anemaet*, te Soerabaija.
1 bank

per *Christiaan Huijgens.*

1 tromm. adres *van Alphen.*
2 kn. DK no. 1/2 ontvangen.
1 kt. gemerkt (in een vierkant) $ 140.
1 pak adres *F. L. Bucker.*
1 kt. gemerkt AV no. 10.
1 kt. gemerkt M.
1 kt. gemerkt B/H
1 kt. mejufvr. *J. A. Gude.*
1 doos mevr. de wed. *Detering* (Knaap)
1 pak *B. Kopersmit en co.*
1 pak *A. Holle* adres *John Pryce en co.*

Per *Medea*, gez. Lourens.

2 kn. *L. Steitz.*
1 kt. *P. D. Bosscher.*
1 kt. *C. Bres van Kempen.*
1 kt. mevr. *J. v. D. Nulft*, Rembang.
1 kt. mejufvr. *M. de Vries* adres *Feist*, Cheribon.
1 kt. *G. H. M. Harloff.*
1 kt. *Dupuij*, no. 29.
1 kt. *J. F. F. Meet*, Soerabaija.
1 kt. *G. Harloff*, no. 6 Samarang.
1 kt. *F. A. B. Hugenholtz* adres *W. Cores de Vries.*
1 kt. *W. Haneraaff.*
1 kt. *Reynst en Vinju.*
1 kt. *J. M. Rosskopf.*
1 kt. Aan het bestuur der afdeeling oostelijk Java aan het koninklijk instituut ingenieur te Soerabaija.
1 kt. *F. A. C. van Kervel* adres *Landberg en co.*
1 kt. gemerkt H.
2 koffers *T. van Capellen.*
1 koffer *J. E. Teijsman.*
1 koffer *G. Suermondt.*
1 kt. *M. B. D. Bosscher.*
2 kn. *H. D. Potter.*
1 kt. *A. J. van Delden.*
1 kt. *D. P.* te Samarang no. 10.
1 blik. Jhr. *Burt von Schmit.*
1 pak *A. J. W. van Delden.*
1 pak Mr. *J. H. Coster.*
1 doos *Lourens.*
1 kt. Mr. *Buermaijer van Bauenkhossen.*

Aangekomen Passagiers te Batavia,

van den 15 tot en met den 17 Februarij 1860.

Met de Ned. bark Mercator, Kapt. H. van der Woude, de hh. B. Mathijsen, J. van Assendelft, J. Fonternel en K. van der Toorn van Macao.

Met de Ned. Ind. bark Maijmoon, Gezagv. Said Kassim, de hh. P. C. Klaus en H. Ehrencron van Palembang.

Van elk in deze courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet

H. M. VAN DORP.

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP, TE BATAVIA.